

Pregledni rad

Primljeno: 27. VI. 2014.

Prihvaćeno: 1. VIII. 2014.

UDK: 78.071Vidaković,A.
78.01:783
skladatelji, muzikolozi Vidaković,A.
muzikologija : crkvena glazba

Albe Vidaković: o stotoj obljetnici rođenja i pedesetoj obljetnici smrti (1914–1964)

Jasna Ivančić

Zagreb

SAŽETAK: Biografija skladatelja i muzikologa Albe Vidakovića.

Ključne riječi: *Albe Vidaković; crkvena glazba; muzikologija*

1. Život i djelo

1. 1. Djetinjstvo u Subotici

Albe Vidaković rođen je u središtu Subotice, u sjeni tornja gradskoga administrativnog sjedišta, vebne kitnjaste Gradske kuće sagrađene početkom XX. st. u stilu mađarske secesije. Njegovu ocu, Ivanu Vidakoviću,¹ činovniku u toj ustanovi, Albe je bio drugo dijete i rođeno u drugom braku, nakon što mu je prva supruga, učiteljica Julijana Jurković, preminula 1912. od zatajenja bubrega, dva mjeseca nakon rođenja djevojčice Amalije.² Albina majka, Jelena Tumbas Loketić,³ živjela je u neposrednoj blizini Gradske kuće, u ugaonoj katnici s pogledom na dvije ulice i s vinari-

¹ Otac, Ivan Vidaković, sin Barne i Kriste Vidaković, rođene Stantić (Subotica, 12. XI. 1882 – Subotica, 23. XII. 1936). U Subotici završio gimnaziju, djelovao u više činovničkih služba, a od 1925. do smrti bio predsjednik Siročadskog stola. Podatci iz *Izvoda matične knjige umrlih* pod brojem 1471/1936. Posljednji podatak iz: Stevan Mačković, *Ulomci za povijest Subotice u 1925. godini*. U: *Godišnjak za znanstvena istraživanja*. Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata. Subotica, 2011, str. 129.

² Sestra, Amalija Vidaković, udana Kulešević (Budimpešta, 27. VII. 1912 – Subotica, 2. I. 1986). Diplomirala biologiju i kemiju na Filozofskome fakultetu u Zagrebu. U Subotici predavala na Gimnaziji do 1954., a potom do umirovljenja radila u Gradskoj biblioteci. U braku s dipl. ing. Blaškom Kuleševićem rodila tri kćeri. Podatci iz *Izvoda iz matične knjige umrlih* pod brojem 19/1986.

³ Majka, Jelena Tumbas Loketić, kći Šime i Terezije Tumbas Loketić (Subotica, 25. V. 1888 – Subotica, 22. I. 1969), kućanica sa završenom Državnom ženskom građanskom školom. Podatci iz *Izvoda iz matične knjige umrlih* pod brojem 106/1969.

jom u prizemlju koju je, nakon smrti njezina oca Šime Tumbasa Loketića,⁴ vodila njezina majka Terezija Tumbas Loketić,⁵ u to vrijeme vlasnica više vinograda. Albe je rođen 2. listopada 1914. u toj kući,⁶ a kršten je 4. listopada u župnoj crkvi sv. Terezije Avilske, danas subotičkoj katedrali. Neki autori Vidakovićevo životopisa bilježili su krivi nadnevak njegova rođenja koji su preuzeli iz crkvenoga dokumenta, tj. Krsnoga lista, u kojemu se krstitelju, župnomu vikaru Ferenzu Heizmannu, potkrala pogreška (1. listopada).⁷ Vidaković je u svim svojim životopisima bilježio nadnevak rođenja 2. listopada,⁸ koji se pojavljuje i u svim njegovim biografijama, objavljenima u izdanjima tada Jugoslavenskoga leksikografskoga zavoda.⁹ Krsni kum bio mu je Albe Malagurski¹⁰ koji je, u razdoblju od 1924. do 1926., bio gradonačelnik Subotice, pa tako ulica Vidakovićevo rođenja i danas nosi ime čovjeka koji ga je držao na krštenju.

Kada je 1920. povučena tzv. trianonska državna granica desetak kilometara sjeverno od Subotice, mnogima su zemljišni posjedi i vinogradi ostali u Mađarskoj, što se dogodilo i Albinoj baki. Nakon dugogodišnjega udovištva i brige za obitelj, nesretna nakon što joj se osamnaestogodišnji sin jedinac nije vratio iz rata, prodala je vinariju te s kćeri jedinicom i zetom kupila novu obiteljsku kuću u Zlatarićevoj ulici 5, smještenoj također u užem gradskom središtu, tj. u blizini današnje katedrale.

⁴ Djed, Šime Tumbas Loketić (1862–1900), vlasnik vinograda i vinarije.

⁵ Baka, Terezija Tumbas Loketić, rođena Jaramazović (1860 – Subotica, 12. XI. 1929). Podatci iz *Izvoda iz matične knjige umrlih* pod brojem 1677/1929.

⁶ Adresa upisana u *Krsnom listu*: I. krug broj 60. Zgrada je, prema karti iz 1911., na uglu dviju ulica: velike ulice Ćotvös (danas Strossmayerove) i male na karti neimenovane ulice (danas Albe Malagurskog, Vidakovićevo krsnoga kuma).

⁷ Prema *Izvodu iz matične knjige rođenih*, br. 2067 iz 1914., dakle prema matičnoj knjizi nastaloj u vrijeme države Kraljevine Mađarske, tj. Austrougarske Monarhije, mađarskom grafijom upisan je kao Albert Vidákovits. Nadnevak je rođenja 2. X., dok je u crkvenome dokumentu, *Krsnom listu* pod br. 1215 koji potvrđuje da je kršten 4. X., upisan krivi nadnevak rođenja, tj. 1. X. Tu je pogrešku na nedovoljno jasan način interpretirao Marin Šemudvarac u tekstu *Životni put Albe Vidakovića. U: Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio Lovro Županović. Zagreb 1989, str. 23. – Krivi nadnevak rođenja naveo je i Ante Sekulić u opširnome članku, *Albe Vidaković (1913 [1914!] – 1965 [1964!])*, u kojem su mu se i u podnaslovu potkrale pogrešne godine rođenja i smrti, a objavljen je u knjizi: A. Sekulić, *Književnost podunavskih Hrvata u XX. st.* Zagreb 1996, str. 304–313.

⁸ D. Cvetko, *Neispolnjena misel Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 81–83. U tekstu Cvetko citira Vidakovićevo životopis koji je siječnja 1964. priložio uz prijavu doktorata na Filozofskome fakultetu u Ljubljani. O Cvetku vidi bilješku 188.

⁹ *Muzička enciklopedija*, Zagreb, Jugoslavenski leksikografski zavod, 1963, I. izd., sv. 2; Isto, 1977, II. izd., sv. 3; *Enciklopedija Jugoslavije*, Zagreb, JLZ, 1971, sv. 8; *Leksikon jugoslavenske muzike*, Zagreb, JLZ Miroslav Krleža, 1984, sv. 2.

¹⁰ Albe Malagurski, gradonačelnik Subotice (Subotica, 5. IV. 1879 – Subotica, 10. VI. 1927). Podatak iz: S. Mačković, *Ulomci za povijest Subotice u 1925. godini*. U: *Godišnjak za znanstvena istraživanja*. Subotica, 2011, str. 128, 129, 139, 151.

Iz te je kuće Albe pošao u pučku školu, od 1924. do 1928. pohađao je nižu gimnaziju, a o glazbenom školovanju zapisao je 1964. u svojem vjerojatno posljednjem službenom životopisu: »Glazbenu naobrazbu započeo sam sticati u Subotici, gdje sam od 1925. do 1928. bio učenik Gradske muzičke škole (glavni predmet violina). Violinu sam kasnije nastavio kod prof. J. Hermanna, a glasovir učio kod prof. E. Matzakove«. ¹¹ Kao razigrano dijete nije rado vježbao pa su ga profesori često opominjali, a roditeljima govorili o njegovoj iznimnoj glazbenoj nadarenosti koju je šteta ne razvijati. Ljeta je uz roditelje i sestru provodio, zbog očeve službe upravitelja kupališta na koju je imenovan 1926., ¹² u ljetovalištu na obližnjemu jezeru Palić, do kojega je vozio gradski tramvaj. U središtu paličkoga, bogato urešena parka, s nekoliko hotela i velikim drvenim kupališnim zdanjem, crveno obojenim s detaljima mađarske secesije, nalazio se i okrugli drveni izrezbareni crveni natkriveni paviljon, u kojemu je gradski gudački orkestar svaku večer svirao tzv. salonske ili promenadne skladbe dok su posjetitelji šetali po stazama posutima bijelim tucanikom ili sjedili na obližnjim terasama. U orkestru su svirali i Albini profesori koje je on, nakon cjelodnevnoga kupanja, plivanja, skakanja i veslanja, radoznalo slušao jer je to bio njegov prvi stvarni doticaj sa živom glazbom.

U nižegimnazijskom razdoblju slobodno vrijeme rado je provodio igrajući nogomet i stolni tenis sa svojim vršnjacima, sjemeništarcima ¹³ prvih naraštaja Bačke apostolske administrature, koja je utemeljena 1923. u Subotici pod izravnom ingerencijom Svete stolice jer se raspadom Austro-Ugarske Monarhije nakon I. svjetskoga rata Kaločko-bačka nadbiskupija zatekla u dvije države. Bačka apostolska administratura prerasla je 1927. u Subotičku biskupiju, a dotadašnji župnik i apostolski administrator Župe sv. Terezije Avilske, Lajčo Budanović, ¹⁴ zaređen je 1. svibnja iste godine za prvoga biskupa Subotičke biskupije. ¹⁵ U sveopćem poslijeratnom poletnom ozračju, napose kod bačkih bunjevačkih Hrvata – koji su se barem zakratko napokon mogli školovati na hrvatskom jeziku i postupno podizati svoje kulturne institucije – Albini su se roditelji nemalo iznenadili kada im je sin s nepunih 14 godina priopćio da će peti razred gimnazije pohađati u Nadbiskupskoj gimnaziji u Travniku i kada je, unatoč obiteljskim protivljenjima i odgovaranjima, ustrajao u svojoj

¹¹ Iz životopisa objavljenoga u članku: D. Cvetko, *Neispolnjena misel Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 81–83.

¹² Subotički Historijski arhiv: http://suistorija.files.wordpress.com/2012/03/f-047_1919-1924_1-1526.pdf Pristupljeno 18. IV. 2014.

¹³ M. Šemudvarac, *Životni put Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 24.

¹⁴ Lajčo Budanović, biskup (Bajmok, 27. III. 1873 – Subotica, 16. III. 1958). U svećeničkome zvanju djelovao 1897–1923., a u zvanju apostolskoga administratora i biskupa Subotičke biskupije od 1923. do smrti 1958. Podatci iz članka: Josip Temunović, *Budanović, Lajčo (Ljudevit)*. U: *Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*. Subotica, Hrvatsko akademsko društvo, 2005, sv. 4.

¹⁵ Podatci iz članka: Stjepan Beretić, *Povijest Subotičke biskupije*. >www.suboticka.biskupija-info.< Pristupljeno 21. IV. 2014.

namjeri. Naime biskup Budanović odlučio je 1928. poslati oko 150 sjemeništarača Subotičke biskupije na daljnje školovanje i odgoj u osobito uglednu isusovačku klasičnu Nadbiskupsku gimnaziju¹⁶ u Travniku. Htio je iskoristiti priliku koja se te godine ukazala njegovim sjemeništarcima: ostala su upražnjena mjesta jer su iz travničkoga sjemeništa sjemeništarači Đakovačke biskupije preseljeni u tek dovršeno Dječjačko sjemenište na Šalati u Zagrebu.¹⁷

1.2. Školovanje u Travniku i Zagrebu

Godine 1928. Albe je učinio svoj prvi veliki životni iskorak: lagodan obiteljski život mezimca i gradskoga djeteta, koje svako jutro doručkuje kiflu s maslacem i bijelom kavom iz porculanske šalice, zamijenio je strogo odmjerenim isusovačkim pravilima internatskoga života, koji započinje ranim ustajanjem, zajedničkom jutarnjom molitvom i zajedničkim doručkom iz aluminijskih lončića. Dnevni učenički raspored bio je strogo određen i ustaljen te iz sata u sat raspoređen na pohađanje nastave, učenje i kreativno bavljenje lijepim umjetnostima, napose klasičnom i crkvenom glazbom. »Učenici su bili podijeljeni na tzv. interniste (svećenički kandidati) i ekster-niste (vanjski učenici raznih nacionalnih i vjerskih pripadnosti: katolici, muslimani, pravoslavci, židovi, protestanti). [...] Nakon rata su sami nabavljali odijela. Od 1929. god. za manje učenike je kravata bila obavezna, a za veće, počevši od IV. razreda kolar«¹⁸. Osim internatskom načinu života, morao se prilagoditi i podneblju: pitomu sunčanu bačku ravnicu, gdje se sunce vidi od izlaska do zalaska, zamijenio je Lašvan-skom dolinom, kroz koju protječe planinska hladna rijeka i visokim srednjobosan-skim planinama koje, kao Vlašić u Travniku, zaklanjaju pogled.

Tijekom četverogodišnjega školovanja u Nadbiskupskoj gimnaziji pokazao je naglašen smisao za matematiku i likovno izražavanje, a odmah se uključio i u iznim-no bogat glazbeni život sjemeništa. Pjevao je u zboru, u orkestru svirao prvu violinu, a po potrebi violončelo i kontrabas.¹⁹ O iznimno živom glazbenom životu pitomaca svjedoči i citat: »Uz orgulje, u travničkoj gimnaziji su nabavljeni i drugi brojni glaz-

¹⁶ Nadbiskupska gimnazija u Travniku započela je s radom 6. siječnja 1882., a dolaskom komuni-sta na vlast prestala je djelovati ožujka 1945. »Sve je oduzeto i nacionalizirano: zgrada zavoda, škola, sa-mostan, imanje... Sjemenišna crkva sv. Alojzija pretvorena je u skladište. Bogata knjižnica ([s više od] 35 000 naslova), kabinet fizike, kemije, a nadasve prirodopisni kabinet, koji je bio poznat i izvan BiH, kao i brojni instrumenti, opljačkani su. Isusovci, koji su ne samo Hrvatima katolicima, već i brojnim učeni-cima drugih nacija i vjeroispovijesti toliko dobra učinili, jednostavno su iz Bosne protjerani«. Podatci i citat iz članka: Marko Stanišić, *Pjevanje i sviranje u Nadbiskupskoj gimnaziji i sjemeništu u Travniku*. *Magnificat*, 4 (2010) br. 8, str. 4–10.

¹⁷ M. Šemudvarac, *Životni put Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 25.

¹⁸ M. Stanišić, *Pjevanje i sviranje u Nadbiskupskoj gimnaziji i sjemeništu u Travniku*. *Magnificat*, 4 (2010) br. 8, str. 4–10.

¹⁹ M. Šemudvarac, *Životni put Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 25.

beni instrumenti. Zalaganjem o. Miroslava Waitza 1891. god. nabavljeni su limeni instrumenti i osnovana je sjemenišna limena glazba tzv. *banda*, koja je djelovala negdje do 1905. godine. *Bandu* je od 1905. zamijenio simfonijski orkestar kojim je više od 25 godina ravnao o. Karlo Stejskal. Prema izvješću iz 1931. godine [Vidaković je tada pohađao VII. razred], glazbeni arhiv i biblioteka imal[i] [su] 50 orkestralnih instrumenata, 270 crkvenih pjesmarica, 611 skladbi, 189 knjiga o glazbi, 3 harmonija, 2 glasovira te glazbeni inventar.²⁰ Kad je vrijeme dopuštalo, učenici su »noseći svoje instrumente često išli u šetnju, u prirodu i tamo vježbali.«²¹ Impresivan je repertoar orkestra koji u svojem članku navodi Stanušić: G. F. Händel, *Largo*; W. A. Mozart, uvertire opera *Figarova ženidba* i *Don Juan* te *Menuett* iz *III. simfonije u Es-duru*; J. Haydn, *Dječja simfonija*; G. Rossini, dijelovi *Stabat mater*; F. Schubert, *Moments musicaux*; G. Verdi, uvertira opere *Nabucco* i dr.²²

U travničkom sjemeništu posebna se pozornost posvećivala gregorijanskom koralu, što je tada bilo u duhu cecilijanskoga pokreta u zamahu: »Pjevalo se iz tzv. regensburškog izdanja koralnih napjeva. Za potrebe gimnazije i sjemeništa izdane su dvije pjesmarice: *Crkvena pjesmarica*, Zagreb 1900. i *Magnifikat*, Zagreb, 1931. Polifonija se također vrlo često izvodila, od oca klasične polifonije G. P. da Palestrine pa sve do skladatelja [C]ecilijanskog pokreta, napose [njemačkih] F. Witta, P. Griesbachera, M. Hallera [i] V. Gollera, [talijanskih] L. Perosia, L. Reficea, R. Casimirija i hrvatskih V. Novaka, S. Hadrovića, F. Dugana, K. Kolba, K. Odaka, V. Žganca.«²³ Trojica skladatelja čija su djela izvodili travnički đaci – Licinio Refice, Raffaele Casimiri i Franjo Dugan – nakon nekoliko godina postali su Vidakovićeви profesori.

Maturirao je 1932., u godini kada je gimnazija slavila 50. obljetnicu djelovanja, u povodu koje je objavljena spomenica s popisom učenika, a među maturantima se pod brojem 634 nalazi i Vidakovićevo ime.²⁴

Ljeto je proveo u Subotici i na Paliću te se, unatoč roditeljskoj brizi glede njegova odabira studija i životnoga zanimanja, učvrstio u želji za svećeničkim zvanjem i o tome izvijestio biskupa Budanovića. U to vrijeme Subotička biskupija slala je svoje svećeničke kandidate na studij teologije u Đakovo, Sarajevo, Split ili Zagreb²⁵ pa je te jeseni i Albe upućen na zagrebački Bogoslovni fakultet. Odjednom su mu se otvo-

²⁰ M. Stanušić, *Pjevanje i sviranje u Nadbiskupskoj gimnaziji i sjemeništu u Travniku*. *Magnificat*, 4 (2010) br. 8, str. 4–10.

²¹ Isto.

²² Isto.

²³ Isto.

²⁴ *Zlatni jubilej Nadbiskupskog sjemeništa i Nadbiskupske velike gimnazije u Travniku 6. – 10. listopada 1932*. Pretisak. Travnik, Hrvatsko kulturno društvo *Napredak*, 1997, str. 77.

²⁵ M. Šemudvarac, *Životni put Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 25.

rile velike mogućnosti za stjecanje ne samo teološkoga i filozofskoga nego i glazbenoga znanja.

Kao osamnaestogodišnji student teologije privatno je u Franje Dugana – skladatelja, orguljaša, profesora na Muzičkoj akademiji, glazbenoga pisca i akademika – učio teoretske predmete: »harmoniju, kontrapunkt, forme i harmonizaciju gregorijanskoga koral«,²⁶ a kao glazbenopovijesni istraživač i muzikolog dvadesetak godina poslije o njemu je objavio pomno napisan i s obiljem podataka opremljen leksikografski članak.²⁷ Teoriju i koralno pjevanje učio je u Filipa Hajdukovića,²⁸ svojega prethodnika na mjestu ravnatelja kora (*regens chori*) zagrebačke prvostolnice, i u Matije Ivšića,²⁹ također prethodnika na mjestu profesora crkvene glazbe zagrebačkoga Bogoslovnoga fakulteta,³⁰ a biografije svojih profesora objavio je također na stranicama *Muzičke enciklopedije*. Već je kao student prve godine svirao violončelo i kontrabas u bogoslovskom glazbeno-pjevačkom društvu *Vijenac*, postao njegovim potpredsjednikom, a prvi je put i javno nastupio kao dirigent, ravnajući misom za muški zbor i orkestar Josepha Rheinbergera³¹ u zagrebačkoj katedrali te glazbenim točkama u Hrvatskom glazbenom zavodu i Hrvatskom narodnom kazalištu. Misom i koncertima obilježena je proslava 100. obljetnice *Duhovne mladeži*.³²

²⁶ Iz životopisa objavljenoga u članku: D. Cvetko, *Neispolnjena misel Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 81–83.

²⁷ Franjo Dugan, st., skladatelj i orguljaš (Krapinica kraj Zlatara, II. IX. 1874 – Zagreb, 12. XII. 1948). Diplomirao 1908. na Visokoj školi za glazbu u Berlinu, iste godine imenovan ravnateljem Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu, a 1910. orguljašem Katedrale. Od 1921. ravnatelj je Konzervatorija HGZ-a i redoviti član JAZU. Na Muzičkoj akademiji predavao teoretske predmete, kompoziciju i orgulje do umirovljenja 1941. Autor je obimna opusa orguljskih skladbi, duhovnih skladbi za zbor te komornih i orkestralnih skladbi. Podatci iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Dugan, Franjo st.* U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

²⁸ Filip Hajduković, dirigent (Ivanovčani kraj Bjelovara, 28. IV. 1878 – Zagreb, 12. IX. 1961). Kao svećenik pohadao 1902–04. školu za crkvenu glazbu u Regensburgu, a kao *regens chori* Zagrebačke katedrale 1909–42. utemeljio pjevački zbor s dječacima po uzoru na stare *schole cantorum*. Jedan je od utemeljitelja časopisa *Sv. Cecilija* u Zagrebu i promicatelj cecilijanskoga pokreta u Hrvatskoj. Podatci iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Hajduković, Filip*. U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

²⁹ Matija Ivšić, skladatelj (Bok kod Siska, 5. II. 1894 – Zagreb, 12. X. 1963). Svećenik, diplomirao kompoziciju i gregorijanski koral 1932. na Papiskome institutu za crkvenu glazbu u Rimu, potom predavao na Bogoslovskome fakultetu u Zagrebu. Skladao uglavnom crkvenu glazbu, objavljivao članke i glazbene kritike (*Sv. Cecilija*, *Čirilometodski vjesnik*) te održavao samostalne orguljaške koncerte. Podatci iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Ivšić, Matija*. U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

³⁰ M. Šemudvarac, *Životni put Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 26.

³¹ Joseph Rheinberger, njemački skladatelj i orguljaš (1839–1901).

³² I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 15.

Na završnoj godini Bogoslovije neočekivano je doživio veliku intimnu žalost i obiteljsku tragediju: iznenada mu je od srčanoga udara preminuo otac Ivan, dan uoči Badnjaka 1936. godine.

Teologiju je diplomirao u ljeto 1937., ali je morao čekati da navrší 23 godine (2. listopada) kako bi ga 10. listopada³³ zareديو biskup te kako bi potom odslužio mladu misu u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Za tu priliku napisao je skladbu za veliki mješoviti zbor, *Mladomisnička*,³⁴ koja je praiZvedena na mladoj misi njegova prijatelja, pjesnika Alekse Kokića,³⁵ 11. srpnja iste godine, a nakon tri mjeseca izvedena je i na njegovoj mladoj misi. Kokiću, Albinu najboljem prijatelju iz djetinjstva, rane mladosti i studentskih dana, već su za kratkoga života objavljene dvije pjesničke zbirke – *Klasovi pjevaju*, Zagreb, 1936., i *Zvona tihe radosti*, Zagreb, 1938.³⁶ – iz kojih su i pjesme na bunjevačkoj ikavici koje je Vidaković uglazbio³⁷ u razdoblju od 1939. do 1941., tj. oko godine pjesnikova tragičnoga preminuća 1940., za služenja vojnoga roka u Cetinju.

Jedna od njih je i *Cincokrt*,³⁸ solo pjesma za srednji glas uz pratnju glasovira, za koju Mato Leščan³⁹ kaže da pokazuje Vidakovićevu »meditativnu i lirsku stranu« jer je »lirski ugođaj teksta izvrsno potcrtan gustim arpedjima te melodijskom ostinatnom figurom«, a u skladbi se javlja i »mnogo onomatopejskih, odnosno deskriptivnih elemenata«. ⁴⁰ Na Kokićeve tekstove skladao je i dvije skladbe za mješoviti zbor

³³ Podatak iz: *Litterae circulares ad venerabilem clerum diocesis bačiensis*, 1937, str. 9.

³⁴ Skladba je objavljena u glazbenome prilogu časopisa *Sveta Cecilija*, 45 (1975), br. 2–3.

³⁵ Aleksa Kokić, pjesnik i svećenik (Subotica, 14. X. 1913 – Cetinje, 17. VII. 1940). U Zagrebu 1937. diplomirao teologiju na Bogoslovnome fakultetu te 1938–40. studirao slavistiku na Filozofskome fakultetu. Uz pjesme pisao »pripovijetke, pučke igrokaze, eseje, književne prikaze i kritike te prevodio s češkoga, slovačkoga, njemačkoga i mađarskoga jezika«. Preminuo za služenja vojnoga roka u Cetinju. Podaci iz članka: Ma. Ko. [Marko Kovačević], *Kokić, Aleksa (Aleksandar)*. U: *Hrvatski biografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2009, sv. 7.

³⁶ A. Kokić, *Srebrno klasje*. Subotica, 1962, str. 155.

³⁷ A. Kokić, isto, str. 182.

³⁸ A. Kokić, *Cincokrt*. »Salaši su zaspali / drima žito, put, / procvao je cincokrt / visok, pun i žut. // Misačina zasjala, / mriši trava, cvat, / vitar ljujla krilima / rumen mak i vlat«. Tekst prvih dviju od 6 strofa pjesme iz zbirke: A. Kokić, *Srebrno klasje*, isto, str. 131.

³⁹ Mato Leščan, skladatelj, orguljaš i etnomuzikolog (Đurđevac, 25. II. 1936 – Frankfurt na Majni, 19. III. 1991). Diplomirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Predavao 1965–77. na zagrebačkom Institutu za crkvenu glazbu *Albe Vidaković* te djelovao kao orguljaš Zagrebačke prvostolnice i Katedrale u Frankfurtu na Majni. Podaci iz članka: I. Ać. [Ivona Ajanović], *Leščan, Mato*. U: *Hrvatski biografski leksikon*, Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013, sv. 8.

⁴⁰ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo. str. 60.

a cappella: *Kraj ćuprije* i *Božur*,⁴¹ što bilježi *Bibliografija*⁴² Vidakovićevih djela koju je izradila urednica JLZ-a Marija Kuntarić.⁴³ Lešćan drži da je u Rimu 1941. nastao i Vidakovićev *Bački madrigal*.⁴⁴

1.3. Školovanje u Rimu

O odnosu biskupa Budanovića prema stručnom usavršavanju mladomisnika svećenik Subotičke biskupije Šemudvarac napisao je: »Biskup Budanović vodio je posebnu kadrovsku politiku. Nije se zanosio studijem svojih bogoslova u inozemstvu. Od velikog broja bogoslova samo su trojica dospjela u inozemstvo, ali su se i oni morali vratiti u domovinu prije nego su stekli akademske graduse. Ovo iznosim zato da se shvati kako Albe nije na lak način dospio u Rim da nastavi usavršavanje u muzici. Zato je odlazak Albe u Rim na studij crkvene glazbe izazvao prilično iznenađenje. Biskup koji nije omogućivao u inozemstvu studij dogmatike, moralke ili crkvenog prava, dozvolio je jednom svom svećeniku da u Rimu studira crkvenu glazbu«⁴⁵. Pridodamo li tomu da prema prisjećanjima vjernika biskup nije imao glazbenoga sluha, što je odavalo njegovo pjevanje tijekom misnih slavlja i drugih crkvenih obreda, njegova odluka još više zadivljuje jer pokazuje širokogrudnost, pronicljivost i intuiciju. Tako je Vidakoviću 1937. omogućio kao dvadesettrogodišnjaku da upiše drugi fakultet, tj. petogodišnji studij na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu (Pontificium Institutum Musicae Sacrae). Primljen je na drugu godinu kao osobito nadaren student, a za četiri godine stekao je diplomu.⁴⁶ Iz Rima je tijekom svih studentskih godina slao članke, uglavnom časopisu za crkvenu glazbu *Sv. Cecilija (Đuro Arnold /1781–1848/ Prilog povijesti hrvatske glazbe; Glazbeno pismo iz Rima; Musica Romana; Novo monumentalno izdanje Petralojzija Palestrine; Licinio Refice: Margherita di Corona; Ne-*

⁴¹ A. Kokić, *Božur*, »Iza duda bili zabat / viri suncom obasjan, / pod pendžerom kraj taraba / mriši božur procvatan. // Ambetuš je zavit lozom, / virange su spuštene; / sve je pusto, čuti salaš, / čute njive zelene. // Samo ševa više brazda / piva pismu dušom svom / o pupama, vlaču, risu, / o božuru rume-nom. // Pupom će se risar kitit / vlače koseć nasmijan, / samo božur pod pendžerom / uvenit će neubran«. Tekst pjesme iz zbirke: A. Kokić, *Srebrno klasje*, isto, str. 132.

⁴² M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 158.

⁴³ Marija Kuntarić, glazbena povjesničarka i leksikografkinja (Zagreb, 27. II. 1929 – Zagreb, 2. XI. 1999). Od 1957. urednica je I. (1958–1963) i II. (1971–1977) izdanja *Muzičke enciklopedije*, a od 1978. glavni urednik *Bibliografije rasprava i članaka. Muzika* (1984) Jugoslavenskoga leksikografskog zavoda u Zagrebu. Autorica je brojnih leksikografskih članaka i monografije *Blagoje Bersa*, JAZU, 1959. (Podatci iz članka: I. Ać. [Ivona Ajanović], *Kuntarić, Marija*. U: *Hrvatski bibliografski leksikon*, Zagreb, LZ Miroslav Krleža, 2013, sv. 8.

⁴⁴ M. Lešćan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 61.

⁴⁵ M. Šemudvarac, *Životni put Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 27.

⁴⁶ I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 16.

koliko nepoznatih dokumenata o glazbeniku Đuri Arnoldu),⁴⁷ a u časopisu *Život s crkvom* objavio je članak o gregorijanskom koralu *Benediktinci, obnovitelji gregorijanskog koral-a*.⁴⁸ Već je u mladim godinama pokazao snažan interes za znanstvenoistraživački pristup glazbenopovijesnim i muzikološkim temama, koje je kasnije produbio u svojim znanstvenim i stručnim radovima, napose u izdanjima JAZU i u leksikografskim člancima objavljenima u I. izdanju *Muzičke enciklopedije* JLZ-a u Zagrebu.

Tijekom posljednje dvije godine studija 1939/40. i 1940/41. započeo je rad i na svojoj prvoj doktorskoj disertaciji s temom glazbeno-paleografske analize *Sakramentara MR 126*, koji je pohranjen u zbirci rariteta Sveučilišne knjižnice u Zagrebu. O tome u ožujku 1941. piše u pismu obitelji: »Imam jednu molbu. Pošto pišem doktorsku disertaciju bile su mi potrebne fotografije nekih starih Kodeksa iz XI, XII i XIII vijeka koji se čuvaju u sveučilišnoj Knjižnici u Zagrebu pa sam pisao dru Kniewaldu⁴⁹ da mi ih dade izraditi u fotolaboratoriju sv. Knjižnice i on se spremno odazvao te mi je obećao [...] da će vrlo rado to učiniti. Pitanje je bilo samo tko će financirati. Ja sam mu pisao da će te Vi od kuće namiriti sve troškove pa neka samo naruči. [...]. Pošto će biti priličan broj fotografija, a svaka stoji po 12 din., morate biti spremni barem na nekoliko stotina dinara. Znam, da Vas ova moja vijest neće oduševiti, ali u ovim prilikama ne mogu, zbilja, ni na koji drugi način pomoći sebi. Profesor [Suñol]⁵⁰ mi je preporučio ove stvari pa sam se i toga latio. Da su te fotografije ovdje možda bi radnja bila gotova do jula, ali ovako prije Božića neće biti ništa. [...] O mojem doktoratu nemojte za sada nikome govoriti pošto još “di baba di babina vojska.” [...] To je stvar koja nije nužna, ali ako bi mogao napraviti, zašto ne? Onu radnju koju sam za ferija radio već sam davno predao te su profesori bili zadovoljni. Dao sam je pretipkati na stroju u 5 primjeraka i uvezati. Tako sam je predao. Iznosi oko 100 stranica. I to me je “opržilo,” oko 200 lira. [...] Dakle, daj Bože zdravlja i pameti pa će sve biti dobro«.⁵¹

Međutim, zbog ratnih prilika i ratne psihoze koja je vladala Rimom i Italijom, nije mogao ostati »do Božića«, doktorsku radnju mirno privesti kraju i obraniti je,

⁴⁷ *Sv. Cecilija*, 31 (1937), sv. 3, str. 77–79 i sv. 4, str. 108–112; Isto, 32 (1938), sv. 2, str. 47–49 i sv. 6, str. 167–169; Isto, 33 (1939), sv. 1, str. 11–15 i sv. 2, str. 33–38; Isto, 34 (1940), sv. 3, str. 55–57. Podatci iz: M. Kuntarić, *Bibliografija*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 159.

⁴⁸ *Život s crkvom*, 5 (1939), br. 4–5, str. 213–220. Podatci iz: M. Kuntarić, *Bibliografija*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 159.

⁴⁹ Dragutin Kniewald, profesor pastoralna i crkvene povijesti na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu (Zagreb, 23. VII. 1889 – Zagreb, 5. V. 1979).

⁵⁰ Gregorio Maria Suñol (Sunyol) y Baulenas, španjolski muzikolog katalonskoga podrijetla (Barcelona, 7. IX. 1879 – Rim, 26. X. 1946). Jedan je od najuglednijih stručnjaka za gregorijansku paleografiju. Podatci iz nepotpisanoga članka: *Suñol (Sunyol) y Baulenas, Gregorio Maria*. U: *Muzička enciklopedija*, 1963, I. izd., sv. 2.

⁵¹ Dio pisma majci i sestri, poslanoga iz Rima 15. III. 1941, koje je pohranjeno u privatnoj zbirci Jasne Ivančić.

nego je čak morao tražiti dozvolu da ranije pristupi diplomskom ispitu, o čemu piše: »Predavanja završavaju 15 o. mj. [svibnja], a ispiti su već u toku. Ja sam već sve davno položio. Tražio sam odmah dozvolu da ih polažem čim sam čuo da bi Jugoslavija mogla u rat. Prema onoj situaciji kakva je bila onih dana mogli su nas sve zajedno špirirati preko granice i onda čitav moj studij bio bi bez koristi. Radi toga sam se osigurao i molio extra ispite. Pošto usmenih nisam imao nego samo jedan, pismene sam u 6 dana sve sa lijepim uspjehom završio. Interesantno je ipak, da kraj svega toga moram i nadalje pohađati predavanja, da bih imao potpuni broj sati koji su potrebni za regularne ispite. [...] Sada još samo čekam kraj škole, rezultat profesorskog vijeća koje će mi podijeliti drugu titulu „Maestro” (prije iz gregorijanskoga korala, a sada novu iz crkvene kompozicije),⁵² izradu dviju diploma i – otvaranje granice. [...] Na svaki način, dok sve to ne bude gotovo ne mičem se, jer kada primim „gradus” (titulaš) moram pred akademskim vlastima položiti zakletvu (propis za sve Papinske univerze), a također i političke formalnosti traju dosta dugo.«⁵³

Rimsko studentsko razdoblje ukratko je sažeo u već spomenutom, vjerojatno posljednjemu službenom životopisu, iz 1964.: »Od 1937. do 1941. studirao sam na Papinskom Institutu za crkvenu glazbu u Rimu. Diplomirao sam iz kompozicije i gregorijanskog korala postigavši stupanj magisterija kao đak R. Casimirija⁵⁴ i L. Reficea.⁵⁵ Muzikologiju i muzičku paleografiju studirao sam kod R. Casimirija, E. Dagnina, P. Perettija, i G. Suñola.«⁵⁶

Rad namijenjen obrani doktorske teze dovršio je, ali ga zbog ratnih zbivanja i nemogućnosti izbjivanja iz zemlje, tj. putovanja u Rim nikada nije obranio,⁵⁷ a 1946. preminuo je i njegov mentor prof. Suñol. Budući da u to vrijeme, a i kasnije do 1970-ih, u Zagrebu i u drugim sveučilišnim centrima Jugoslavije nije postojala mogućnost

⁵² Radi se o »diplom[i] koju je godine 1941. dobio na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu i s njome stupanj magistra kompozicije«. Citat iz članka: D. Cvetko, *Neispunjena zamisao Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 83.

⁵³ Dio pisma majci i sestri, poslanoga iz Rima 6. V. 1941., koje je pohranjeno u privatnoj zbirci Jasne Ivančić.

⁵⁴ Raffaele Casimiri, talijanski dirigent, skladatelj i muzikolog (Gualdo Tadino, 3. XI. 1880 – Rim, 15. IV. 1943). Od 1912. predavao kompoziciju na Papinskoj visokoj školi (kasnije Papinski institut za crkvenu glazbu), a od 1927. i klasičnu polifoniju s muzičkom paleografijom. Kao odlučan pristaša Cecilijanskoga pokreta borio se za preporod crkvene muzike u Italiji i po drugim zemljama. Podatci iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Casimiri, Raffaele*. U: *Muzička enciklopedija*. 1958, I. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

⁵⁵ Licinio Refice, talijanski skladatelj (Patrica kraj Rima, 12. II. 1885 – Rio de Janeiro, 11. IX. 1954). Od 1910. do 1950. predavao na Papinskome institutu za crkvenu glazbu i bio dirigent crkve Santa Maria Maggiore u Rimu. Podatci iz nepotpisanoga članka: *Refice, Licinio*. U: *Muzička enciklopedija*. 1963, I. izd., sv. 2.

⁵⁶ D. Cvetko, *Neispolnjena misel Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 81.

⁵⁷ Josip Andreis, *Sjećanja na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 77.

obrane muzikološke teze, jer je primjerice odjel muzikologije na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji utemeljen tek 1970.,⁵⁸ ponuđeno mu je da rad, pod naslovom *Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu. Muzičko-paleografska analiza*, objavi 1952. u izdanju JAZU.⁵⁹ Uz četiri glavna poglavlja (*Paleografske karakteristike teksta*, *Glazbena obrada Sakramentara Mr 126*, *Neumatsko glazbeno pismo* i *Analiza neuma*), priložene su i fotografije stranica *Sakramentara* za koje je u pismu obitelji molio financijsku pomoć.⁶⁰

1.4. Život i djelovanje u Zagrebu

Ratno vrijeme i mađarska okupacije Subotice 1941. onemogućili su ga da nakon povratka iz Rima u Zagreb otputuje u svoju matičnu Subotičku biskupiju, o čemu piše majci i sestri: »Budući da smo ovdje u Zgb. četvorica, Šokac,⁶¹ Marin Šem.,⁶² Ante⁶³ i ja, to nam je Biskup poručio preko jednog studenta (A. Sekulić)⁶⁴ da svi ostanemo tamo gdje smo dok malo ovo ne prođe i sve se smiri, a onda će mo vidjeti što će biti.«⁶⁵

U nezavidnim materijalnim prilikama, daleko od doma, u burnim vremenima političkih previranja i ratne prijetnje, nastojao se prilagoditi nepredvidljivoj situaciji. U ljeto 1941. otvorila mu se mogućnost da predaje na Hrvatskom državnom konzervatoriju,⁶⁶ o čemu u pismu izvješćuje obitelj: »S druge strane sam, opet, predložen prof. Duganu (koji je sada rektor) za profesora na Muzičkoj akademiji iz crkve-

⁵⁸ Koraljka Kos, *Odjel za muzikologiju i glazbenu publicistiku*. U: *Muzička akademija u Zagrebu*. Zagreb 1981, str. 23–28.

⁵⁹ A. Vidaković, *Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu. Muzičko-paleografska analiza*. Rad JAZU, Zagreb 1952, knj. 287, str. 53–85 + XXX tabla; rad je iste godine objavljen i kao poseban otisak.

⁶⁰ Vidi odlomak u tekstu, tj. dio pisma na koji se odnosi bilješka 51.

⁶¹ Albe Šokčić, svećenik i profesor (Subotica, 28. VIII. 1914 – Zagreb, 17. X. 1982). Predavao na Klasičnoj gimnaziji Dječakčkoga sjemeništa na Šalati u Zagrebu. Autor je prvih leksikografskih članaka o bačkim bunjevačkim Hrvatima pod natuknicom *Bunjevci*. U: *Hrvatska enciklopedija*. Zagreb, Hrvatski izdavački bibliografski zavod, 1941–1945, sv. III.

⁶² Marin Šemudvarac, svećenik i profesor (Bač, 14. I. 1913 – Subotica, 9. VI. 1999). Predavao od 1941. do 1962. na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji Dječakčkoga sjemeništa na Šalati u Zagrebu, potom na Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji Sjemeništa *Paulinum* u Subotici. Podatak iz članka: Stjepan Beretić, *Povijesni kutak. Bački župnici IV*. Zvonik, 14 (2007) br. 153.

⁶³ Ante Kopunović, svećenik (Subotica, 8. III. 1910 – ?Subotica, 3. IV. 1944).

⁶⁴ Ante Sekulić, književni povjesničar i leksikograf (Tavankut, 16. XI. 1920).

⁶⁵ Dio pisma majci i sestri poslanoga iz Zagreba »...po jednom prijatelju koji odlazi kući u Bačku <... 24. VI. 1941. (Pismo je pohranjeno u privatnoj zbirci J. Ivančić)

⁶⁶ Ta je institucija do 1951. u svome sastavu imala nižu, srednju i visoku školu, a tada su niža i srednja škola objedinjene u današnju Muzičku školu *Vatroslav Lisinski*, a visoka škola je ponovo dobila

ne muzike. On je to vrlo rado primio, pošto me dobro poznaje i zna koliko se u taj posao razumijem, a k tome je taj predmet do sada on predavao i sada bi htio da se toga riješi pošto ima kao rektor i suviše posla«. ⁶⁷ Istovremeno mu je ponuđena kapelanska služba koja je osiguravala stan i hranu pa je o započinjanju novoga načina života u Zagrebu, ne više studentskoga i internatskoga kao do tada, pisao tješeći uznemirenu i zabrinutu majku i sestru: »Da bih imao čim se baviti (a i nešto privrijediti) dok se ti dekreti ne urede, primio sam se privremenog pomoćništva (kapelanstva) u Župi sv. Petra (Vlaška ulica). To je iza sv. Marka najbolja župa. [...] Vele da imade dosta kancelarijskog posla koji donosi pojedincu 2500 – 3000 din. prihoda. [...] (P)reporučili [su mi] na Duhovnom stolu radi toga, da bih se malo “zakrpao” materijalno. Župnik je odličan čovjek (poznám ga već otprije), župni ured krasna moderna kuća, košta vrlo dobra, a ostalo – kao na Žedniku«. ⁶⁸

Početak listopada 1941. razriješen je kapelanske službe, premda je i dalje ostao na župi, jer je, kako je pisao obitelji, »[d]ne 24. o. mj. [rujna] potpisao ministar nastave Dr. Budak dekret o mojem imenovanju za suplenta na muzičkoj Akademiji (sada se službeno zove Hrvatski državni konzervatorij u Zagrebu). Predavat ću teorijske predmete, to jest: crkvenu glazbu u majstorskoj školi (najviši stupanj studija) tu se podrazumijeva koral, klasična polifonija, analiza i povijest. Zatim teoretske predmete, harmoniju (nauku o sazvučju) na srednjoj školi. Počinjem sa VIII. grupom, plaća je oko 2500 Kn«. ⁶⁹

Na Akademiji je djelovao od 1941. do 1948., ⁷⁰ postignuo stupanj docenta te ondje među kolegama i studentima stekao doživotna prijateljstva. Mnogo godina poslije, akademik Lovro Županović ⁷¹ zabilježio je u svojim sjećanjima: »Albe mi je [1947/48] predavao (prvu) harmoniju. Ali, premda sveden na svega nekoliko mjeseci,

naziv Muzička akademija. Podatak iz: K. Kovačević, *Povijest muzičke akademije u Zagrebu*. U: *Muzička akademija u Zagrebu 1921–1981. Spomenica u povodu 60. godišnjice osnutka*. Zagreb 1981., str. 11.

⁶⁷ Dio pisma majci i sestri poslanoga iz Zagreba 24. VI. 1941. (Pismo je pohranjeno u privatnoj zbirci J. Ivančić)

⁶⁸ U ovome kontekstu Vidaković koristi Žednik – selo kraj Subotice, gdje je vrlo kratko (5–13. XI. 1940) djelovao kao kapelan u Župi sv. Marka – kao sinonim za kapelanski život. Podatak o Vidakovićevu kapelanstvu u Žedniku iz knjige: A. Sekulić, *Selo na raskrižju putova. Stoljetnica žedničke župe*. Subotica, 2011, str. 44.

⁶⁹ Dio pisma majci i sestri poslanoga iz Zagreba 30. rujna 1941. (Pismo je pohranjeno u privatnoj zbirci J. Ivančić)

⁷⁰ Popis radnika Muzičke akademije u Zagrebu. U: *Muzička akademija u Zagrebu 1921–1981*, nav. djelo, str. 112.

⁷¹ Lovro Županović (Šibenik, 21. VII. 1925 – Zagreb, 18. III. 2004), skladatelj i muzikolog. Diplomirao slavistiku i romanistiku na Filozofskome fakultetu i povijest glazbe na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a u Ljubljani diplomirao kompoziciju te doktorirao muzikologiju na Akademiji za glasbo. Bio je redoviti profesor na Muzičkoj akademiji i član HAZU u Zagrebu. Podatci iz članka: K. Ko. [K. Kovačević], *Županović, Lovro*. U: *Muzička enciklopedija*, 1977, II. izd., sv. 3.

on je za mene ostao nezaboravan, i, u neku ruku, presudan. (...) [Kasnije, u privatnim kontaktima] upijao sam sve što mi je govorio o novim putovima glazbe, konkretno o opusu O. Messiaena, s kojim je mene i A. Klobučara u to vrijeme upoznao; nikad neću zaboraviti riječi kojima me hrabrio da ne posustanem u radu na svojoj doktorskoj tezi o V. Lisinskom.⁷² To je razlog da sam mu je posvetio, kada je [...] objavljena 1969«. ⁷³

Skladatelj Ivan Brkanović⁷⁴ ovako je opisao prijateljevanje s Vidakovićem: »[U] poznao [sam ga] na Konzervatoriju 1941. gdje je djelovao kao profesor teoretskih predmeta kao i ja, [...] a iz tih kolegijalnih odnosa razvilo se [...] prijateljstvo u pravom smislu riječi. On mi je pričao o svom boravku u Rimu, o *Sv. Ceciliji*, o njegovom profesoru, o studiju, o radovima koje je tamo izradio, o Subotici i o Hrvatskoj koju je beskrajno volio [...]. Ja sam mu pričao o Bersi, o mojim prvim uspjesima, o *Kvartetu*, o *Triptihonu*, o Kotoru i o Parizu, i o domovini koja mi je bila jednako opterećenje kao i njemu [Subotica pod mađarskom, Kotor pod talijanskom okupacijom]«. Piše dalje kako je tijekom 1943. i rada na prvoj svojoj operi *Ekvinocij* upadao u stvaralačke krize, a Vidaković ga je ohrabrivao i poticao na rad: »[s]irene su zavijale, ljudi su bježali iz Ilice, a mi smo za klavirom analizirali 2 sliku [II čina]«. Opera, tj. glazbena drama⁷⁵ praizvedena je 4. listopada 1950. u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu pod ravnanjem Berislava Klobučara, a »[p]oslje izvedbe *Ekvinocija* Albe sretan kao i ja, uzbuđen kao i ja, umjesto lovor vijenca donio mi je jedan subotički pršut [šunku]. A tada se živjelo teško«. ⁷⁶

Živjelo se teško, što je Vidaković vrlo konkretno osjetio na vlastitoj koži, napose u vrijeme komunističkoga progona Katoličke crkve i tamnovanja (1946–60) kardinala Alojzija Stepinca. Stavljene su mu 1948. pred ultimatum: želi li ostati na Akademiji, mora se odreći svećeničkoga poziva. Premda svjestan da mu vlastiti odabir donosi svojevrsnu umjetničku i stručnu marginalizaciju, nije dvojio – odabrao je svećeništvo.

Umjetničku blokadu probio je svojim činom 1952., kada je skladbu *Allegro schezando* za orkestar, koju je napisao 1949.,⁷⁷ poslao na natječaj Radio Beograda za

⁷² L. Županović, *Vatroslav Lisinski (1819 – 1854). Život, djelo, značenje*. Zagreb, JAZU, 1969.

⁷³ L. Županović, *Izrazita dinamična osobnost (Moja sjećanja na Albu Vidakovića)*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3. str. 94.

⁷⁴ Ivan Brkanović (Škaljari kraj Kotora, 27. XII. 1906 – Zagreb, 20. II. 1987), skladatelj pet simfonija, opera i baleta te komornih i vokalnih djela. Podatci iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Brkanović, Ivan*. U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. I. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

⁷⁵ I. Brkanović, *Ekvinocij*. Prema istonaslavnoj drami Ive Vojnovića libreto napisao Tomislav Prpić. Režija Nando Roje, scenografija Marijan Trepše. Podatci iz: *Repertoar hrvatskih kazališta 1840–1860 1980*. Knj. I. i II. Priredio Branko Hećimović. Zagreb, Globus i JAZU, 1990.

⁷⁶ I. Brkanović, *Moja sjećanja na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975) br. 2–3. str. 80–81.

⁷⁷ M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 157.

simfonijsku skladbu. Propozicije natječaja propisivale su da se skladbe šalju pod šiframa, tako da ocjenjivački sud bez opterećenja saznanjem o autorstvu skladbi donese pravednu odluku. Vidaković je dobio drugu nagradu.⁷⁸

Za djelovanja na Akademiji odvijao se od 1942. i njegov intenzivan rad na koru Zagrebačke katedrale, jer je »1. ožujka imenovan za *regensa chori* i prebendara zagrebačke prvostolne crkve«⁷⁹. Kao dvadesetosmogodišnjak vjerojatno je jedan od najmlađih u Zagrebačkoj biskupiji među ikada imenovanima za te dvije katedralne službe, i to istovremeno. Prvoj službi ravnatelja kora (*regens chori*),⁸⁰ na kojoj je ostao do smrti 1964., pristupio je s osobitom energijom te odmah započeo s obnovom zbora novim pjevačima (45 gimnazijalaca sjemeništara sa Šalate, 8 bogoslova i nekoliko pjevača civila, ukupno njih šezdesetak),⁸¹ žurno je obnavljao repertoar i do kraja godine s njima uvježbao »7 figuralnih misa [i] tridesetak moteta« te dirigirao na »30 nastupa«⁸² uz orguljsku pratnju Franje Dugana ili Mladena Stahuljaka. Iste godine doživio je i svoj prvi veći skladateljski uspjeh jer mu je *Missu caecilianu*, koja je te godine i tiskana, »na koncertu [praižvelo] Hrvatsk[o] pjevačk[o] društv[o] Lisinski u zagrebačkoj prvostolnoj crkvi pod ravnanjem Sl[avka] Zlatića, a uz orguljsku pratnju Ml[adena] Stahuljaka«.⁸³

Radeći sa zborom kontinuirano i uporno, postigao je do 1945. takvu izvedbenu razinu da je od 17. lipnja pa do 23. prosinca te godine u Zagrebačkoj katedrali održan ciklus od 12 duhovnih koncerata, tzv. *Glazbenih razmatranja*.⁸⁴ Koncerti su započinjali u 12 sati »(odmah poslije Sv. Mise od ½ 12)«, kako je pisalo na programima maloga formata poput razglednice, sudjelovao je »Zbor prvostolne crkve«, a »[u]vodnu riječ govori[o] [je] i izvedbom ravna[o] Albe Vidaković« sve uz izvedbu »[o] rguljsk[ih] skladb[i] i [orguljsku] pratnju Mladena Stahuljaka«.⁸⁵

⁷⁸ I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 19.

⁷⁹ I. Špralja, isto, str. 16.

⁸⁰ Miho Demović, *Ravnatelj kora Zagrebačke katedrale*. Sveta Cecilija, 65 (1995), br. 1–2, str. 19–24.

⁸¹ Ljubomir Galetić, *Pedagoško, organizatorsko i reproduktivno glazbeno djelovanje Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975) br. 2–3, str. 71–74.

⁸² I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 17.

⁸³ Isto.

⁸⁴ Isto.

⁸⁵ Tekst programa: *I. Glazbeno razmatranje*. Prvostolna crkva u Zagrebu. Godine gospodnje 1945. Nedjelja 17. lipnja. Raspored: 1. J. S. Bach: *Predigra* D-dur; 2. A. Guilman: *Verbum supernum*, varijacije za orgulje sa izmjeničnim pjevanjem koralne melodije; 3. P. L. Da Palestrina: *O bone Jesu*, 4. gl. motet a capella; 4. L. da Vittoria: *Estote fortes*, 4. gl. motet a capella; 5. J. S. Bach, *Krist je radost moja*, ko-

Glazbena razmatranja postala su iznimno popularna, ratu usprkos katedrala je bila ispunjena do posljednjega mjesta, a o odnosu prema slušateljima svjedoče i pitanja otisnuta primjerice na programu za III. koncert na kojemu je izvedeno 8 skladbi različitih stilskih razdoblja u rasponu od tri stoljeća (A. Foote, J. S. Bach, G. Aichinger, C. Cui, Q. Gasparini, L. Refice, A. Caldara, R. Glière): »1. Koja Vam se točka najviše sviđa i željeli bi ste ju u slijedećim razmatranjima ponovno čuti? Br.; 2. Da li Vam odgovara sadašnje vrijeme izvedbe Glazbenih razmatranja? Ako Vam ne odgovara koje vrijeme predlažete?«⁸⁶

Vrijeme je publici očito odgovaralo, o čemu svjedoči i program za VIII. *Glazbeno razmatranje* održano također u 12 sati,⁸⁷ a bilo je posvećeno Vidakovićevim duhovnim skladbama (*Koralna predigra* i *Missa Caeciliana*) te praizvedbi njegove *Fantazije i fuge* u f-molu u interpretaciji Mladena Stahuljaka,⁸⁸ kasnije najizvođenijoj Vidakovićevoj orguljskoj skladbi.

U zboru je pjevao i budući veliki hrvatski operni pjevač s međunarodnom karijerom, bariton Vladimir Ruždjak,⁸⁹ o čemu u svojim sjećanjima piše: »Albe Vidaković bio je [...] 1940. god. kapelan župne crkve sv. Petra u Vlaškoj ulici u Zagrebu. Ja sam pjevao u crkvenom zboru i tako smo se upoznali. [...] Kad je [...] preuzeo dužnost regensa chori zagrebačke stolne crkve, pozvao me je da pjevam u njegovu zboru. Veselio sam se tim nedjeljama i tom zajedničkom muziciranju, a i zbog toga, što smo poslije službe u katedrali odlazili k Albi u kuću i zajednički prosvirali, odnosno propjevali sve što bi nam dopalo ruku od glazbene literature. [...] (Albe bi na klaviru svirao dionice manuala, a ja onu pedala). [...] Uvijek [je] pažljivo pratio moje pjevanje, [...] (u to vrijeme bilo mi je tek 20 godina) i konačno me nagovorio da počnem studirati pjevanje na konzervatoriju. Upoznao me sa profesorom Milanom Reizerom kod kojeg sam završio studij [...] i diplomirao. Albe je u svakom slučaju bio movens koji me je doveo na put koncertnog i opernog pjevača.«⁹⁰

ralna predigra; 6. A. Caldara: *O sacrum convivium*, 3. glas. mješ. zbor i orgulje; 7. R. de Aceves: *Tri improvizacije za orgulje*. (Program je pohranjen u privatnoj zbirci J. Ivančić)

⁸⁶ III. *Glazbeno razmatranje*. Prvostolna crkva u Zagrebu. Godine gospodnje 1945. Nedjelja 15. srpnja. (Program je pohranjen u privatnoj zbirci J. Ivančić)

⁸⁷ VIII. *Glazbeno razmatranje*. Prvostolna crkva u Zagrebu. Godine gospodnje 1945. Nedjelja 21. listopada. (Program je pohranjen u privatnoj zbirci J. Ivančić)

⁸⁸ Mladen Stahuljak (Zadar, 15. III. 1914 – Hamburg, 8. III. 1996), skladatelj i orguljaš. Bio je dirigent Oratorijskoga zbora sv. Marka i docent 1941–1945 na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, od 1954. operni dirigent i profesor Srednje muzičke škole u Sarajevu. Podatci iz članka: K. Ko. [K. Kovačević], *Stahuljak, Mladen*. U: *Muzička enciklopedija*, 1977, II. izd., sv. 3.

⁸⁹ Vladimir Ruždjak (Zagreb, 21. IX. 1922 – Zagreb, 7. X. 1987), operni pjevač i redatelj te skladatelj. Bio je solist Zagrebačke opere, Državne opere u Hamburgu i Metropolitana u New Yorku. Podatci iz članka: K. Ko. [K. Kovačević], *Ruždjak, Vladimir*. U: *Muzička enciklopedija*, 1977, II. izd., sv. 3.

⁹⁰ V. Ruždjak, *Sjećanja na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 90.

U razdoblju od 1942. do 1946. Vidaković se prihvatio i uređivanja časopisa za crkvenu glazbu *Sv. Cecilija*, pokrenutoga još 1907. u duhu cecilijanskoga pokreta, koji je u Crkvi zaživio krajem XIX. st. radi produbljivanja »crkvene muzičke prakse prema liturgijskim, ideološkim, historijskim i estetskim kriterijima«.⁹¹ Te 1942. izlazilo je 36. godište, glazbeni prilog te godine uređivao je Franjo Dugan, a sljedećih godišta Vidaković. Objavljeno je 1942. i 1943. po šest brojeva, 1944. tri broja, 1945. nije izišao ni jedan broj, ali je objavljen Vidakovićev separat *Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u 19. stoljeću*, no sad već u nakladi samo *Cecilije*.⁹² Za pretpostaviti je da je dolazak komunističke vlasti stvorio ozračje u kojemu je svetici, zaštitnici crkvene glazbe, uskraćena njezina višestoljetna »titula«, tj. kratica pridjevka *sveta*. Tako je 1946. objavljen još samo jedan broj *Cecilije*⁹³, s podnaslovom »smotra za glazbeni život«, a ne više »smotra za crkvenu glazbu«. Format časopisa smanjen je gotovo na polovicu prethodnoga formata, a potom je časopis ukinut i nije se tiskao sve do 1969. godine.⁹⁴ Nastavku njegova izlaženja nije pomogao ni Vidakovićev optimistično intoniran urednički uvodnik pod naslovom *fus musicae ... (Pravo glazbe...)*, o glazbi »koja barem na časove oslobađa težine životnih okova, kojima smo prometejski vezani i osuđeni na vječnu borbu, rijetke pobjede, ali uvijek i ponovo na neiscrpjive napore. /.../ I premda je rat svršio, još nam tutnje u ušima stravični zvuci rušilačke nemani, koja je sijući smrt darovala život novim pokoljenjima. Rane treba zacijeliti, a nove naraštaje podignuti. U radu oko obnove i glazbena umjetnost imade svoju veliku riječ. Duh koji je klonuo, mora se osvježiti i obnoviti za nove zadatke. Srce koje je zadrhtalo, mora zakucati novim ritmom. Krv koja se ohladila u žilama mora uzavrijeti novom toplinom. Cijelo ljudsko biće mora osjetiti da se novi zadaci suvremenog života mogu ostvariti samo u savršenom skladu uzvišenih ciljeva i časnom i poštenom naporu oko njihova postignuća. A glazbena umjetnost i ne ide za drugim nego da svojim plemenitim i bogodanim utjecajem olakša i potpomogne svako ovakvo nastojanje«.⁹⁵

Za Vidakovićeva uredništva u časopisu su surađivali tada još mladi, poslije ugledni skladatelji, glazbeni teoretičari i povjesničari te etnomuzikolozi: Krsto

⁹¹ A. Vi. [A. Vidaković], *Cecilijanski pokret*. U: *Muzička enciklopedija*, 1971, II. izd., sv. I. (Vidi: *Prilog I. Nazivlje*)

⁹² M. Kuntarić, *Bibliografija*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 162.

⁹³ Naslovnica: *Cecilija*. Smotra za glazbeni život. Uređuje Albe Vidaković. Siječanj, 1, 1946., str. 32. (Autori tekstova: A. Vidaković, J. Andreis, K. Odak, H. Pettan, V. Žganec, I. Brkanović. Karikature i crteži: V. Žedrinski).

⁹⁴ Đuro Tomašić, *Časopis Sv. Cecilija u III. razdoblju svog izlaženja*. *Sveta Cecilija*, 65 (1995), br. 1–2, str. 43–45.

⁹⁵ A. Vidaković, *fus musicae ...* *Cecilija*, 1946, br. 1. str. 1–2.

Odak,⁹⁶ Ivan Brkanović,⁹⁷ Božidar Širola,⁹⁸ Milo Cipra,⁹⁹ Josip Andreis,¹⁰⁰ Hubert Pettan,¹⁰¹ Vinko Žganec¹⁰² i dr.

Vidaković je uredio ukupno 16 brojeva, što je bjelodano iz dvotomne *Bibliografije rasprava i članaka. Muzika*, čije glavno uredništvo potpisuje Marija Kuntarić, prva žena glavna urednica u Jugoslavenskom leksikografskom zavodu. Napisao je više od 20 koncertnih osvrti i kritika te članaka, najčešće potpisanih inicijalima A. V., osvrnuvši se primjerice 1942. na knjigu *Povijest glazbe* J. Andreisa, na glasilo talijanskoga cecilijanskoga društva *Bolletino Ceciliano* ili na mađarsku smotru za crkvenu glazbu *Katolikus Kántor*. Pisao je 1943. o preporodu crkvene glazbe u povodu 40-e obljetnice enciklike *Motu proprio* pape Pija X., a 1944. o knjizi *Pregled poviesti hrvatske glazbe* H. Pettana.¹⁰³

Kako je ratnih godina izgledalo uređivanje *Sv. Cecilije* najbolje ilustrira dopisnica pronađena u Vidakovićevoj ostavštini, pohranjenoj u knjižnici Teološkoga fakulteta u Zagrebu. Kapucin Anselmo Canjuga,¹⁰⁴ skladatelj, zborovođa i orguljaš, tada dvadesetak godina stariji od 29-godišnjega Vidakovića, piše u studenome 1943. iz Osijeka na običnoj, otvorenoj poštanskoj dopisnici: »Poštovani g. uredniče! Nadam se da ste primili moju pošiljku od 30. X. Ako li uzmete što za tisak, molim da ispravite u Zaigri (postludiju) 20. takt da bude analogan sa 22. taktom ovako:« – potom slijedi notno crtovlje, snizilica *be* i note toga takta u violinskome i bas ključu, a u posljednjem redu pozdrav i potpis. Svega nekoliko godina poslije taj je svećenik zbog skladbe pod naslovom *Za Hrvatsku*, na tekst Velimira Deželića starijeg, osuđen na 16

⁹⁶ Krsto Odak, skladatelj simfonija te komornih i scenskih djela (Siverić kraj Drniša, 20. III. 1888 – Zagreb, 4. XI. 1965).

⁹⁷ Vidi bilješku 74.

⁹⁸ Božidar Širola (Žakanje kraj Karlovca, 20. XII. 1899 – Zagreb, 10. IV. 1956), skladatelj orkestralnih, komornih, scenskih i crkvenih djela te muzikolog.

⁹⁹ Milo Cipra (Vareš, 13. X. 1906 – Zagreb, 9. VII. 1985), skladatelj orkestralnih komornih i vokalnih djela.

¹⁰⁰ Vidi bilješku 232.

¹⁰¹ Hubert Pettan (Zagreb, 23. X. 1912 – Zagreb, 20. XI. 1989), skladatelj i glazbeni pisac.

¹⁰² Vinko Žganec (Vratišinec, Medimurje, 22. I. 1890 – Zagreb, 12. XII. 1976), etnomuzikolog i melograf.

¹⁰³ *Bibliografija rasprava i članaka. Muzika*. (Glavna urednica: Marija Kuntarić). Jugoslavenski leksikografski zavod *Miroslav Krleža*. Zagreb, 1986, sv. II., str. 160.

¹⁰⁴ Anselmo Canjuga (Budislavec kod Varaždina, 27. XI. 1894 – Stara Gradiška, 19. XII. 1952), skladatelj, dirigent i orguljaš. Podatci iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Canjuga, Anselmo*. U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog II. Biografije*).

godina zatvora i 5 godina gubitka svih građanskih prava, ali ih zbog smrti nije odslužio.¹⁰⁵

Na zagrebačkom Bogoslovnom fakultetu predavao je Vidaković od 1950. predmete crkvene glazbe kao honorarni nastavnik, od 1951. postao je stalnim predavačem crkvene glazbe i estetike, 1955. je imenovan asistentom,¹⁰⁶ habilitirao se potom za docenta, »a od 1962. bio unaprijeđen za izvanrednoga profesora crkvene glazbe i umjetnosti.«¹⁰⁷ Vidaković je, prema Ljubomiru Galetiću, jednom od njegovih nasljednika na koru zagrebačke prvostolnice, svojim zauzimanjem, a prema odredbama Svete stolice (*Kongregacija za sjemeništa i sveučilišne nauke* br. 575/49 od 15. VIII. 1949) proširio program na Bogoslovnom fakultetu sljedećim predmetima: »Teorija gregorijanskog pjevanja, Psalmodija i ordinarij mise, Svećenička pjevačka služba, Zakoni crkvene glazbe i Estetika crkvene glazbe.«¹⁰⁸

Uviđajući stalnu i veliku potrebu za glazbenom naobrazbom budućih svećenika i časnih sestara, napose katehista, te laika koji djeluju u Crkvi, utemeljio je 1957. na Bogoslovnom fakultetu Muzikološki seminar, a 1963. prema vlastitim zamislima i programima dugo planiran i mukotrpo pripreman Institut za crkvenu glazbu na stupnju visoke škole.¹⁰⁹ »Statut (ili kako je nazvan *Pravilnik*) izrađivao je Albe Vidaković s profesorom crkvenog prava dr. Franjom Cvetanom uz konzultacije s biskupom Zaninovićem.«¹¹⁰ Osnutku Instituta prethodila je dugogodišnja Vidakovićeva borba za crkvenu glazbu, a vodio ju je od 1946. pa do smrti s pozicije predsjednika Dijecezanskoga odbora za crkvenu glazbu Zagrebačke nadbiskupije, poslije i kao član Interdijecezanskoga liturgijskog odbora. Galetić o tome piše: »S velikim naporom i energijom organizira i vodi nekoliko veoma uspješnih i korisnih ljetnih tečajeva za crkvene orguljaše [...]. Da bi pomogao i dao ispravne smjernice crkvene i liturgijske glazbe, pokreće i [...] sam uređuje [...] glasilo spomenutog [Interdijecezanskog liturgijskog] Odbora: *Upute crkvenim orguljašima*.«¹¹¹ M. Kuntarić u *Bibliografiji*

¹⁰⁵ Fotokopija dopisnice A. Canjuge od 18. XI. 1943. upućene A. Vidakoviću, tada uredniku *Sv. Cecilije*. (Pohranjena u privatnoj zbirci J. Ivančić)

¹⁰⁶ I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 19–20.

¹⁰⁷ Iz Vidakovićeva životopisa u članku: D. Cvetko, *Neizpolnjena misel Albe Vidakovića*. *Sveta Cecilija*, 45 (1975), br. 2–3, str. 82.

¹⁰⁸ Lj. Galetić, *Pedagoško, organizatorsko i reproduktivno glazbeno djelovanje Albe Vidakovića*. *Sveta Cecilija*, 45 (1975), br. 2–3, str. 71.

¹⁰⁹ Lj. Galetić, isto, str. 72.

¹¹⁰ Josip Korpar, *Institut za crkvenu glazbu „Albe Vidaković“ Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*. *Sveta Cecilija*, 65 (1995), br. 1–2, str. 33–43.

¹¹¹ Lj. Galetić, *Pedagoško, organizatorsko i reproduktivno glazbeno djelovanje Albe Vidakovića*. *Sveta Cecilija*, 45 (1975), br. 2–3, str. 72.

bilježi da su *Upute* izlazile od 1958. do 1964. u Zagrebu, da su otisnute ciklostilom i da je tekstove Vidaković pretežito napisao sam, ali ih nije potpisao.¹¹²

Institut za crkvenu glazbu *Albe Vidaković* u Zagrebu četverogodišnja je visokoškolska ustanova, a 2013. obilježena je njegova pedeseta obljetnica djelovanja.

U posljednjem desetljeću i pol života Vidaković se posvetio muzikološkom radu istražujući i proučavajući srednjovjekovne neumatske kodekse po samostanskim i biskupijskim knjižnicama na jadranskim otocima i u priobalnim gradovima.¹¹³ Radeći na studiji o Jurju Križaniću rodila mu se zamisao – prema riječima Dragotina Cvetka, predstojnika Odjela za muzikologiju na ljubljanskom Filozofskom fakultetu – »da taj rad predloži kao doktorsku tezu na ljubljanskom Filozofskom fakultetu, jedinom fakultetu u sklopu sveučilišta na jugoslavenskom državnom području gdje je to bilo moguće. Bijaše negdje sredinom 1963. godine kad mi je to rekao na nekom susretu. [...] Sjećam se da sam se za to odmah oduševio.«¹¹⁴ O Vidakovićevim tehničkim pripremama, tj. nostrifikaciji diploma i prijavi doktorata Cvetko precizno piše: »Iz dokumentacije je vidljivo da su aktualni forumi u Rimu navedenu diplomu ovjerili u danima 3., 7., 9., 10. siječnja 1964. Kad ju je njen nosilac primio, poslao ju je zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, gdje su je ubrzo, 22. veljače 1964. nostrificirali. Neposredno iza toga, 25. veljače 1964., poslao je Vidaković dopis Dekanatu Filozofskog fakulteta u Ljubljani, Odjel za muzikologiju, sa sljedećim sadržajem: „Potpisani prijavljujem temu za dizertaciju iz muzikologije pod naslovom *Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe* s molbom da se odobri. Primjećujem da sam tu temu odabrao i obradio na poticaj VIII Odjela za muzičku umjetnost Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, koja je radnju uzela u svoj izdavački plan i objavit će je u *Radu VIII Odjela* tokom 1964. godine».¹¹⁵

Cvetko u svojem tekstu sustavno prati što se događalo s Vidakovićevom disertacijom: »[...] svoje je diplome na Dekanatu [...] sam predao 3. ožujka 1964. na uvid, (...) [kao] i propisani broj [kopija] disertacije. (...) [Vidakovićev] dopis [...] (u) izvorniku [...] glasi ovako: „Potpisani dostavlja 10 primjeraka svoje dizertacije pod naslovom *Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe* s molbom da se uzme na ocjenu i prihvati. Ujedno prilaže i sve dokumente: 1) Nostrificiranu Diplomom magisterija iz kompozicije, postignutu u Rimu na Papinskom institutu za crkvenu glazbu 1941. godine, 2) Diplomom magisterija iz gregorijanskog koral, postig-

¹¹² M. Kuntarić, *Bibliografija*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 164.

¹¹³ Vidi poglavlje ovoga rada: *III. Znanstveno-muzikološki i leksikografski opus*.

¹¹⁴ D. Cvetko, *Neispunjena zamisao Albe Vidakovića*. (*Doprinos biografiji*). Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 83.

¹¹⁵ D. Cvetko, isto, str. 83.

nutu na istom Institutu 1941. godine, 3) Diplomom o svršenom studiju na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 1937. godine».¹¹⁶

Cvetko tekst nastavlja kao da, nakon više od deset godina, želi vratiti vrijeme o kojem piše: »Ustanovili smo da kandidat Vidaković zadovoljava sve formalne uvjete te da tema koju je prijavio odgovara namjeni. (...) [Određena je 7. travnja 1964.] komisija za ocjenu doktorske teze u kojoj smo bili potpisani autor ovog članka [Dragotin Cvetko],¹¹⁷ povijesničar B.[ogo] Grafenauer¹¹⁸ i [kroatist] E.[mil] Štampar.¹¹⁹ Sve nas koji bijasmo članovi komisije privukla je Vidakovićeva disertacija. Čitali smo je intenzivno i s napetom pozornošću koju je zavrijedila. Bijaše to rad koji je napisao formirani muzikolog, toga smo svi bili svjesni. Osim toga, bila je to građa izvanredno zanimljiva već zbog samog Jurja Križanića, a svakako s tim u vezi ponajprije muzikološki. (...) Sve govori da smo žurili, premda nije za to postojao nikakav izvanjski uzrok. (...) Bijaše prijepodne 19. travnja 1964, kad sam u svom kabinetu na fakultetu sastavljao izvještaj o Vidakovićevoj disertaciji. Već sam se približio (...) kraju, kad zazvoni telefon: od kuće su mi jav[ljali] da je upravo stigao telegram iz Zagreba s vijesću koja me potresla – Albe Vidaković je [prethodnog] dan[a] umro. (...) [B]io bi prvi doktor muzikoloških znanosti koji je ikada za tu disciplinu bio promoviran na nekom, u ovom slučaju ljubljanskom, sveučilištu na jugoslavenskom državnom prostoru, s njime bi se ponosila također muzikološka katedra ljubljanskog Filozofskog fakulteta«.

Umro je u Zagrebu 18. travnja 1964. od srčanoga udara u Bolnici Merkur u Zajčevoj ulici. Misa zadušnica služena je u zagrebačkoj prvostolnici 20. travnja u 9 sati. Istoga dana navečer u Subotici, uz mnoštvo svijeta dočekala ga je i njegova sedamdesetšestogodišnja majka i ostali članovi obitelji u katedrali, gdje je potom izložen njegov lijes. Pokopan je 21. travnja u popodnevnim satima u obiteljskoj grobnici na Bajskom groblju.¹²⁰

¹¹⁶ D. Cvetko, isto, str. 83–84.

¹¹⁷ Dragotin Cvetko (Vučja vas kraj Ljutomera, 19. IX. 1911 – Ljubljana, 2. IX. 1993), slovenski muzikolog i skladatelj. Profesor povijesti slovenske glazbe i novije svjetske glazbe te predstojnik Odjela za muzikologiju na Filozofskome fakultetu u Ljubljani bio je u razdoblju 1962–1981., a od 1970. i redoviti član Slovenske akademije znanosti i umjetnosti. Podatci iz članka: V. U. [Vilko Ukmar], *Cvetko, Dragotin. U: Muzička enciklopedija, 1977, II. izd., sv. 1.*

¹¹⁸ Bogo Grafenauer (Ljubljana, 16. III. 1916 – Ljubljana, 16. V. 1995), slovenski povijesničar. Bavo se najranijim razdobljem slovenske povijesti od VI. do XI. stoljeća, Karantanijom, etnogenezom, tj. postupnim formiranjem slovenskog naroda u razdoblju XV. do XVIII. st., ali i poviješću Hrvata i ostalih Slavena. Redoviti je profesor povijesti 1956 – 1984. na Filozofskome fakultetu u Ljubljani, a od 1972. redoviti član SAZU. Podatci iz članka: Mladen Švab, *Prof, dr. Bogo Grafenauer. U: Radovi, Zagreb, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1995, sv. 28, str. 376-378.*

¹¹⁹ Emil Štampar (Daruvar, 7. I. 1912 – Ljubljana, 16. VIII. 1980), povijesničar književnosti. Asistent 1942–1950. za noviju hrvatsku i srpsku književnost na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, a od 1950. pa do umirovljenja docent te izvanredni pa redoviti profesor na Filozofskome fakultetu u Ljubljani.

¹²⁰ Podatci s osmrtnice pohranjene u privatnoj zbirci J. Ivančić.

Dječaka iz Subotice, bunjevačkoga Hrvata sa sjevera Bačke, providnost je – u poslijeratno-predratnom pa opet poratno-burnom i teškom vremenu – vodila od Travnika preko Zagreba do Rima i dovela u Zagreb, oazu znanosti, umjetnosti i kulture te stvaralačkoga ozračja, opskrblivši ga izobiljem talenata, koje je strasno i s istraživačkim užitkom trošio, bez kalkulantskoga osvrtnja na posljedice.

U Zagrebu mu je 1979. otkrivena spomen-ploča na kuriji (Nova Ves 7) u kojoj je najdulje živio, a njegovo ime od 1980. nosi i subotički katedralni zbor.¹²¹

2. Skladateljski opus

Skladati je započeo za studentskih dana. M. Lešćan kao prvu Vidakovićevu skladbu spominje *Kolo igra*¹²² za četveroglasni muški zbor, za koju i I. Špralja pretpostavlja da je prva, a nastala je prema bunjevačkoj narodnoj pjesmi *Kolo igra, tamburica svira*, vjerojatno 1933., kao i skladba *S Djetetom svetim*¹²³ (Subotica 1933). Među mladenačke skladbe ubraja se i *Panis angelicus* »u frigijskom načinu za četveroglasni mješoviti zbor« iz 1934., kao i *Hrvatska misa*.¹²⁴ Skladao je ukupno 9 misa s tekstem na latinskom, staroslavenskom i hrvatskom jeziku.¹²⁵

1. *Hrvatska misa* za četveroglasni mješoviti zbor i orgulje *ad libitum*. O njoj M. Lešćan piše: »rad [je] iz đaćkih dana, koji ni malo ne zaostaje za prosječnim misama kakve su pisali ondašnji cecilijanci. [...] (U)z konvencionalne motive pjevačkih dionica postoji već samostalna orguljska pratnja«.¹²⁶
2. *Missa caeciliana* za četveroglasni mješoviti zbor i orgulje. S velikim je uspjehom praižvedena 1942. i iste godine prvi put objavljena,¹²⁷ što je već spomenuto, a II. izdanje doživjela je 1945. u nakladi *Svete Cecilije*. Na tom je izdanju otisnuta posveta nadbiskupu Stepincu: *Exc mo ac rev mo d no Domino Aloysio Stepinac achipraesuli zagrebiensi universalis caritatis et pacis promotori musicae sacrae fautori hoc musicum opus IN HONO-*

¹²¹ Utemeljen je 1973. u Subotici, a od 1980. nosi ime Katedralni zbor *Albe Vidaković*.

¹²² M. Lešćan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 45.

¹²³ I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 15.

¹²⁴ I. Špralja, isto, str. 15–16.

¹²⁵ Popis misa iz: M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 155.

¹²⁶ M. Lešćan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 46.

¹²⁷ I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 15.

*REM SANCTAE CAECILIAE Albe Vidaković Metropolitanæ Ecclesiæ Zagrebiensis chori regens d. A. D. MCMXLV*¹²⁸

Prema M. Leščanu »[n]astala [je] u velikoj tradiciji evropskog cecilijanstva, obilježena duhom koralâ i hrvatske melodike. [...] (S)tvorno predstavlja sretnu sintezu cecilijanskih nastojanja, prevladavši njemačku simetričnost i ukočenost, a izbjegavši talijanski belkanto«. F. Dugan ju je nakon praizvedbe 1942. u zagrebačkoj prvostolnici ocijenio na sljedeći način: »Glazbeni princip je uglavnom „polifonija“, ali ima i harmonijskih mjesta i baš u harmonijskom pogledu kao i u višeglasnom rezultatu kontrapunktističkog vođenja kompozicija odiše posve modernim duhom i to u dobrom smislu riječi. Zanimljivo je kod toga, da su sve melodije i kod bogato razvijene modulacije posve prirodne, a harmonijski rezultati tih melodija su i interesantni i po efektu vrlo snažni. Dakako da u takvom slučaju disonance igraju veliku ulogu, ali te disonance su na posve muzikalni način upotrebljavane, tj. one su uvijek uvedene i dalje vođene melodijskom i harmonijskom logikom, što dokazuje da je Vidaković imao izvrsnu školu i da je njezine zahtjeve savršeno svladao. Vidaković se svojim kompozicijama za orgulje, a osobito svojom misom vinuo u prve redove naših kompozitora«.¹²⁹

3. *Missa simplex* za četveroglasni mješoviti zbor *a cappella*, skladana je i objavljena najprije 1946., a potom ju je Vidaković objavio 1956. u vlastitoj nakladi. Oba su izdanja posvećena subotičkom biskupu Lajči Budanoviću: *Exc mo ac rev mo d no Domino Ludovico Budanović episcopo bačiensis*.¹³⁰
4. *Missa gregoriana* za četveroglasni muški zbor i orgulje skladana je i praizvedena 1946. godine. M. Leščan bilježi da je »[s] manjim i jednostavnijim sredstvima postignuta veća izražajnost. *Kyrie* ima divnu temu, koja neposredno podsjeća na [gregorijanski] koral [što najavljuje i naslov]. Po svojoj snazi divna je *Gloria* sa svojim modalnim kadencama i disonantnim sklopovima, gdje prevladava sekunda. [...] Osjeća [se i] prisutnost folklornih elemenata primorskih krajeva«.¹³¹

¹²⁸ Preuzvišenomu i prečasnomu gospodinu, gospodinu Alojziju Stepincu, zagrebačkomu natpastiru, promicatelju sveopće ljubavi i mira, zaštitniku svete glazbe, ovo glazbeno djelo U ČAST SVE-TE CECILIJE, Albe Vidaković, ravnatelj kora Metropolitanæ Crkve Zagrebačke posvećuje, godine Gospodnje 1945.

¹²⁹ F. Dugan, *Koncert hrvatske crkvene glazbe*. Sv. Cecilija, 36 (1942), br. 5–6, str. 185–188. Dio toga osvrtâ objavljen je na poledini programa za koncert pod naslovom *VIII. Glazbena razmatranja*, na kojem je, 21. listopada 1945., ponovno izvedena *Missa caecilianâ* u zagrebačkoj prvostolnici.

¹³⁰ Preuzvišenomu i prečasnomu gospodinu, gospodinu Lajči Budanoviću, biskupu bačkom.

¹³¹ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 50.

5. *I. staroslavenska misa*, za dvoglasno pučko pjevanje, skladana je 1948., a objavljena 1950. godine. »I ona vrlo uspješno izražava folklorni melos«. ¹³²
6. *II. staroslavenska misa* za troglasni ženski zbor i orgulje skladana je 1950. te objavljena iste godine u vlastitoj nakladi. Iz iste godine i njezina druga verzija za troglasni ženski zbor, gudački orkestar i orgulje, a postoji i treća verzija za sopran, alt i bariton. Prema Leščanu, to je »Vidakovićeva najpopularnija skladba. [...] Česta upotreba mješovite mjere odaje blizinu narodne duše. Izrazito folklornu intonaciju odaje *Slava* sa svojim paralelnim tercama u orguljskoj pratnji i u dionicama. Ono protiv čega su se stariji cecilijanci [...] borili, [...] tu je svjesno negirano. Po svome veselom gotovo razigranom ugođaju [...] *Slava* otvara nove perspektive u povijesti hrvatske crkvene glazbe«. ¹³³
7. *III. staroslavenska misa* za dvoglasni zbor (sopran i alt ili tenor I. i tenor II.) ili troglasni zbor (sopran, alt i bariton) i orgulje, skladana 1953., objavljena je u vlastitoj nakladi 1957., kao i verzija za mješoviti zbor i orgulje. Leščan bilježi da je »najjača i najoriginalnija« i nastavlja: »Posvuda prisutan svojim unutarnjim glazbenim uhom, maestro je upio u sebe iskonski snažnu staroslavensku riječ pjevanu gorkim oporim napjevima koji nose u sebi svu ljepotu našega mora, gradova, naše tisućgodišnje kulture. Velikim glagoljskim pismenima posvetio je tu misu Bogorodici. Misa je skladana u tzv. istarskoj ljestvici. Orgulje postaju velike sopele, koje se sjedinjuju s pjevom puka«. ¹³⁴
Izvedena je u Salzburgu na *Kongresu slavenske povijesti u spomen svetima Ćirilu i Metodu (Congressus Historiae Slavicae Salisburgensis in Memoriam ss. Cyrilli et Methodii 863–1963)*, ¹³⁵ 14. srpnja 1963. za svečane mise u 9 i 30 sati koju je predvodio zagrebački nadbiskup Franjo Šeper. Misu je izvodio ukrajinski grkokatolički Pjevački zbor crkve sv. Barbare iz Beča, pod ravnanjem Andreasa Hnatyschyna ¹³⁶ i uz orguljsku pratnju Richarda Prilisauera. Vidaković o tom događaju piše majci: »[K]anim putovati u ponedjeljak u jutro tako da ću poslije podne biti oko pola 5 u Beču. Tamo ću provesti dva dana, a onda ću krenuti u Salzburg. Tamo će

¹³² M. Leščan, isto, str. 51.

¹³³ M. Leščan, isto, str. 51.

¹³⁴ M. Leščan, isto, str. 52.

¹³⁵ Podatci iz programa objavljenoga u povodu svečane mise (Festgottesdienst) slavljene 14. srpnja 1963. u Salzburgu tijekom održavanja *Kongresa slavenske povijesti u spomen svetima Ćirilu i Metodu (863–1963)*.

¹³⁶ Andreas Hnatyschyn (Andrij Gnatišin) (Czyzykiw kraj Ljviva, 1906 – Beč, 1995), austrijski skladatelj i dirigent ukrajinskoga podrijetla.

najprije (kongres traje od 12. do 16. VII.) u subotu naveče u pola 9 biti koncert duhovne glazbe, na kojem će biti izvedene *Slava* i *Svet* iz moje *III. Staroslavenske mise*, a u nedjelju prijepodne, kao što sam Vam već pripovijedao, u pola 10 će biti izvedena za vrijeme pontifikalne mise čitava uz pratnju orgulja. Predavanje neću držati jer nisam bio siguran da ću ići [do 1. VII. čekao je vizu] pa ga nisam ni sastavio. Zato ću lijepo, kao pravi gospodin, samo sjediti i slušati. To mi još bolje odgovara, da ništa ne radim, nego, da se i ja jednom odmaram i slušam tuđu muku. Vrlo me zanima kako će se Švabima svidjeti ta moja stvar. Ja znam da je dobro napisana, ali naš ukus i njihov, nisu jednaki, pa se može dogoditi da i s obzirom na jezik i s obzirom na stil, ne budu sve dobro razumjeli. Ali to i nije tako važno. Važno je da ti bečki pjevači dobro nauče i izvedu. Da bude ono, što sam ja zamislio. A što se ukusa tiče, ni nama se ne sviđa sve što oni napišu, pa se tako ne mora ni njima sviđati. Njima će se to vjerojatno činiti malo egzotično i osebujno. Ako tako bude, bit ću i s tim zadovoljan, jer je ta misa doista malo neobična i za naše slušače. Pisana je u stilu istarskih i primorskih motiva, premda nisam uzeo ni jedan motiv iz naroda. Zadržao sam samo njihov stil, starinski i osebujan, što je bilo najteže. Ni kod nas to nije nikome drugome pošlo za rukom osim meni i to u toj *Misi*. To su mi već mnogi rekli i svi su se složili, da je dobro i originalno napravljena. Dakle, o tome sada dosta, a kad bude izvedena i kad ju snime na magnetofon (što su mi također obećali) donijet ću Vam, da je makar i naknadno čujete«. ¹³⁷

8. *Misa za umršeje*, staroslavenski koralni rekvijem za jednoglasni zbor i orgulje, objavljena je 1957. u vlastitoj nakladi.
9. *Missa brevis gregoriana* sastavljena je iz koralnih misa br. XVI. i XV. te *Creda* br. I. za jednoglasni zbor i orgulje. Objavljena je 1959. u vlastitoj nakladi.

Najveće Vidakovićevo djelo na području duhovne glazbe, prema Leščanovu mišljenju, oratorij je *Tužba u hramu* za sole, mješoviti i muški zbor, orgulje i orkestar, na tekst pjesnika Jeronima Kornera (1947). ¹³⁸ Djelo je ostalo nedovršeno: »izrađena su [...] dva dijela sačuvana u klavirskom izvatku, a sudeći po skicama, nedostaje još treći

¹³⁷ Dio pisma majci poslanoga iz Zagreba 1. srpnja 1963. (Pismo je pohranjeno u obiteljskoj zbirci J. Ivančić)

¹³⁸ Jeronim Korner, pjesnik i svećenik (Herceg Novi, 3. I. 1909 – Volterra kraj Pise, 21. I. 1976). Studirao filozofiju u Krakovu, a diplomirao teologiju i kroatistiku u Zagrebu. Objavio 6 zbirki pjesama i pjesničke proze s duhovnom tematikom. Podatci iz članka: Jo. Ba. [Joško Barić] i Na. V. [Nevenska Višek], *Korner, Jeronim*. U: *Hrvatski biografski leksikon*, Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2009, sv.7.

dio. [...] Karakteristična osobina ovog oratorija je da nema ni jedne arije, sve se sastoji od recitativa, muškog i ženskog zbora, te ariosa i instrumentalnih međustavaka. Nosilac radnje (protagonist) je muški zbor znalački tretiran kao predstavnik farizejskih ideja. Nasuprot tome ženski zbor odlikuje se mekanim blagim linijama. [...] Ovaj oratorij u kojem je težište na recitativu i zboru ima vjerojatno uzor u operama [Ildebranda] Pizzettija¹³⁹ i [Gian Francesca] Malipiera¹⁴⁰,¹⁴¹ Oratorij je 1969. djelomično dovršio¹⁴² skladatelj i orguljaš Anđelko Klobučar.¹⁴³

Vidaković je za orgulje napisao šest skladbi.¹⁴⁴ Dvije *Melodije* u D-duru i A-duru nisu objavljene; Leščan je na rukopisima zapazio da je »na poledini ispisan raspored predavanja na Papinskom institutu«¹⁴⁵ pa nije teško zaključiti da su nastale za studentskih dana u Rimu. *Preludij i fuga* u C-duru (1940)¹⁴⁶ »izrađeni« su, prema Leščanu, »u polifonom stilu, monotematski, s primjenom baroknih izražajnih sredstava. *Fuga* karakterizira pregnantna tema velikog luka te osobito virtuozni međustavci s primjenom dvostrukog kontrapunkta u oktavi i decimi. [...] Kontrapunkt je moderan, obogaćen alteracijama«. Usljedili su potom *Preludio gregoriano* u C-duru, koji je, prema Leščanu »još u skici, [...] na temu koralnog introita „Viri Galilei“ te koralna fuga na istu temu« (1941). *Fantazija i fuga* u f-molu (1945)¹⁴⁷ »djelo [je] izvorne inspiracije. Nastal[o] u toku ratnih vihora [...] obilježen[o] je dramatskim akcentima te melankoličnom lirskom notom folklornog ugođaja u polaganom dijelu. Četveroglasna fuga ima vrlo odlučnu temu, pisana je modernim harmonijskim govorom, odlikuje se izvanrednom polifonijom, majstorskim vođenjem glasova, ukusnim međustavcima; a ono što je osobito karakterizira [...] širok [je] zamah [i] velika gradacija koja dovodi do veličanstvenog završetka. Može se ustvrditi [...] da [...] spada u vrhunski domet novije hrvatske orguljske glazbe«.¹⁴⁸ *Koralna predigra Marijo slatko ime u*

¹³⁹ Ildebrando Pizzetti (Parma, 20. IX. 1880 – Rim, 13. II. 1968), talijanski skladatelj.

¹⁴⁰ Gian Francesco Malipiero (Venecija, 18. III. 1882 – Treviso, 1. VIII. 1973), talijanski skladatelj.

¹⁴¹ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 56–59.

¹⁴² Podatak iz: M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 155.

¹⁴³ Anđelko Klobučar (Zagreb, 11. VII. 1931), skladatelj i orguljaš. U srednjoj školi 1947/48. učio orgulje u A. Vidakovića, diplomirao 1955. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje je predavao 1968–2001., od 1983. u zvanju redovitoga profesora. Na Institutu za crkvenu glazbu *Albe Vidaković* predavao 1963–2000. Održao velik broj koncerata u zemlji i inozemstvu te stvorio osobito bogat skladateljski opus. Od 1992. redoviti je član HAZU. Podatci iz članka: N. Gl. [Nikša Gligo], *Klobučar, Anđelko*. U: *Hrvatski biografski leksikon*, Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2009, sv. 7.

¹⁴⁴ Prema popisu: M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 158.

¹⁴⁵ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 54.

¹⁴⁶ A. Vidaković, *Preludij i fuga* u C-duru. Pilog u: *Sveta Cecilija*, 40 (1970), br. 2.

¹⁴⁷ A. Vidaković, *Fantazija i fuga* u f-molu. Pilog u: *Sveta Cecilija*, 39 (1969), br. 3.

¹⁴⁸ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 54.

d-molu izvedena je 1945. na VIII. *Glazbenom razmatranju*, ali uz skladbu ne piše da se radi o praiizvedbi, što znači da je već ranije izvođena,¹⁴⁹ a »rađena je uzornim polifonim stilom, [...] kontrapunkt je moderan, obogaćen alteracijama«. ¹⁵⁰ Djelo *12 koralnih predigri* napisano je za praktične potrebe crkvenih orguljaša, a »vrlo su vrijedne i interesantne predigre na temu adventskih i božićnih popijevki, pisane bez velikih tehničkih pretenzija, ali [...] s raznim duhovitim rješenjima (primjena ostinata, kano-na, imitacija, fugata, cantus firmusa, zaostajalica uz vrlo modernu harmonijsku fakturu)«. ¹⁵¹ Misao o orguljaškoj glazbi Lešćan završava riječima: »Velika je šteta da Vidaković nije više komponirao za orgulje. [...] Izvrsno je improvizirao na orguljama, no zbog svoje skromnosti nije se time hvalio«. ¹⁵²

Privlačila ga je komorna i orkestralna glazba pa je tako već u Rimu 1940. skladao *Gudački kvartet* u g-molu, te premda nakon 1948. nije imao mogućnosti za javnu izvedbu svojih djela izvan crkvenoga prostora, nastavio je raditi i na tome polju napisavši *Preludij i fugu* za violinu i klavir u c-molu (1949). Prema Lešćanu, »*Preludij* donosi pjevnu temu kasnoromantičkoga ugođaja, koja podsjeća na [Césara] Francka. ¹⁵³ *Fuga* je alegro, [t]emu donosi violina, [a] (k)lavir ima samostalnu polifonu pratnju«. Iste je godine skladao već spominjani *Allegro scherzando* za orkestar (1949), ¹⁵⁴ djelo je »[n]agrađeno [...] drugom nagradom 1952. godine i izvođeno preko radija. Po formi to je veliki rondo za orkestar sa više raznorodnih tema, folklornog ugođaja, [...] prevladava vedri razigrani karakter. Karakterističan je sastav orkestra: uz gudače zastupani su još flauta, oboa, dva klarineta, jedan fagot, dva roga, dvije trombe, jedna pozauna i timpani«. ¹⁵⁵ Uslijedila su potom djela: ¹⁵⁶ *Suita* za gudače sa stavicima *Larghetto*, *Tempo di minuetto*, *Adagio*, *Allegro* (1950), *Preludij i adagio ma non troppo (Aire)* za orkestar, *Adagio* za violinu i klavir, *Improvisata* za klavir i *Dječje skladbe* za klavir. Kao vrstan orguljaš, Lešćan žali što Vidaković nije više skladao za orgulje, prisjeća se i zaključuje: »Izgleda da je [...] imao više afiniteta za orkestar. Znao je govoriti: „Kako bi bilo lijepo imati svoj orkestar, da čovjek može provjeriti ono što je napisao“«.

Vrlo su značajni njegovi ofertoriji, tj. skladbe namijenjene četvrtom promjenljivom stavku mise, koji svojim sadržajem odgovara liturgijskom sadržaju blagdana:

¹⁴⁹ Podatak iz programa za koncert VIII. *Glazbeno razmatranje* održan 21. listopada 1945. u zagrebačkoj prvostolnici.

¹⁵⁰ M. Lešćan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 54.

¹⁵¹ M. Lešćan, isto, str. 55.

¹⁵² M. Lešćan, isto, str. 56.

¹⁵³ César Franck (Liège, 10. XII. 1822 – Pariz, 8. XI. 1890), francuski skladatelj i orguljaš.

¹⁵⁴ Skladba 1952. polučila II. nagradu na anonimnome natječaju Radio Beograda.

¹⁵⁵ M. Lešćan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 54.

¹⁵⁶ Prema popisu: M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 157–158.

Magnificat za troglasni zbor *a cappella* (1947),¹⁵⁷ skladan za blagdan sv. Terezije od Maloga Isusa, *Protege Domine (Zašćiti Gospodi)* za troglasni ženski zbor i orgulje (1947),¹⁵⁸ skladan za blagdan Uzvišenja Sv. križa, *Tulerunt Jesum* za ženski zbor i orgulje (1949),¹⁵⁹ skladan za blagdan Svete obitelji, *Postula a me* za troglasni ženski zbor i orgulje skladan za blagdan Krista Kralja, te *Gospode duša* za četveroglasni muški zbor *a cappella*.¹⁶⁰

Napisao je više desetaka duhovnih skladbi, tzv. manjih glazbenih oblika,¹⁶¹ među kojima su već spomenute mladenačke skladbe *S Djetetom svetim* (1933) i *Panis angelicus* (1934) te *Mladomisnička*¹⁶² za veliki mješoviti zbor *a cappella* (1937). Slijede potom: *Calicem salutaris* za osmeroglasni zbor *a cappella* (1941), *Astiterunt regens* za muški zbor (1944), *Te Deum* za muški zbor i orgulje naizmjenično s koralnim napjevom, objavljeno u vlastitoj nakladi (1945), *Za vjenčanje* izvodi troglasni ženski zbor i orgulje (1953), *Gospina krana od 12 zvijezda* za četveroglasni zbor (1954), *Ave maris Stella* za zbor *a cappella* (1957), *Proles de coelo* za mješoviti zbor (1957), *En gratulemur* za četveroglasni mješoviti zbor (1958), *Descendit Jesus*¹⁶³ za troglasni ženski zbor, bariton i orgulje pričesna je pjesma za blagdan Svete obitelji, *Evo veliki svećenik* za dvoglasni zbor i orgulje prigodna je pjesma za doček biskupa, *Hosana filio David* za peteroglasni zbor *a cappella* virtuozni je peteroglasni dvozborni motet u stilu klasične polifonije,¹⁶⁴ *Illumina oculos meos*¹⁶⁵ za muški zbor i orgulje, *Źuravit Dominus*¹⁶⁶ za četveroglasni zbor *a cappella*, *Sepulto domino* za muški zbor te *Zdravo o moj anđele*¹⁶⁷

¹⁵⁷ A. Vidaković, *Magnificat* za troglasni zbor *a cappella*. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 44 (1974), br. 2–3.

¹⁵⁸ A. Vidaković, *Protege Domine (Zašćiti Gospodi)* za troglasni ženski zbor i orgulje. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 44 (1974), br. 2–3.

¹⁵⁹ A. Vidaković, *Tulerunt Jesum* za ženski zbor i orgulje. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 45 (1975), br. 2–3.

¹⁶⁰ A. Vidaković, *Gospode duša* za četveroglasni muški zbor *a cappella*. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 44 (1974), br. 2–3.

¹⁶¹ Popis skladbi preuzet iz: M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 156–157.

¹⁶² A. Vidaković, *Mladomisnička*. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 45 (1975), br. 2–3.

¹⁶³ A. Vidaković, *Descendit Jesus* za troglasni ženski zbor, bariton i orgulje. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 39 (1969), br. 1.

¹⁶⁴ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 56.

¹⁶⁵ A. Vidaković, *Illumina oculos meos* za muški zbor i orgulje. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 44 (1974), br. 2–3.

¹⁶⁶ A. Vidaković, *Źuravit Dominus* za četveroglasni zbor *a cappella*. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 44 (1974), br. 2–3.

¹⁶⁷ A. Vidaković, *Zdravo o moj anđele* za troglasni ženski zbor i bariton. Prilog u: *Sveta Cecilija*, 44 (1974), br. 2–3.

za troglasni ženski zbor i bariton. O navedenim Vidakovićevim motetima Leščan je napisao da se »odlikuju bogatstvom raznolikih ugođaja te izvrsnom karakterizacijom teksta«. ¹⁶⁸

Manjim glazbenim oblicima pripadaju i duhovne skladbe pisane u stilu hrvatskih pučkih popijevaka koje je Vidaković objavio u četiri zbirke, a Lj. Galetić ih nazvao »dragocjen[im] biser[ima] malih oblika od kojih su mnogi antologijske vrijednosti«. ¹⁶⁹ To su: *Pet duhovnih stihova (Prvopričesna, O srce čišće od sunca, O dođi Stvorče, Josipe o milo ime, Marijo svibnja Kraljice)* za mješoviti zbor ili jednoglasno pučko pjevanje uz pratnju orgulja (1945) ¹⁷⁰, *Četrnaest [skladbi na temu pjesme] Divnoj dakle tajni ovoj* za jednoglasno pučko pjevanje ili za mješoviti zbor uz pratnju orgulja (1950., 1952. i 1957), *Devet Marijinih stihova (Zdravo Majko Djevice, Zdravo Djevo, djeva slavo, Majko Boga velikoga, Zdravo Zvijezdo mora, Kraljice svete krunice, Rajska kruno, Marijo svibnja kraljice, Božićna, Molitvama evo smo)* za dvoglasni ženski zbor i orgulje (1951), *Gospi u čast (Gospi radosnoj, Gospi žalosnoj, Gospi slavnoj, Gospi hurdskoj I. i II., Marija sva je bez ijedne ljage, Gospi od brze pomoći)* za jedan ili više glasova i orgulje (1961) ¹⁷¹ te samostalna skladba *Isuse mili* za pučko pjevanje i orgulje.

U svojem opusu Vidaković bilježi i četiri litanije: *Litanije lauretanske* za muški zbor (1946), *Litanije lauretanske* za mješoviti zbor *a cappella* (1947), *Litanije sv. Josipa* za pučko pjevanje uz pratnju orgulja (1950. ili 1956) i *Litanije presvetoga Imena Isusova* za pučko pjevanje uz pratnju orgulja. ¹⁷²

Skladao je i svjetovne solo popijevke i svjetovne zbarske pjesme, a Leščan drži da Vidakovićevu »[m]editativnu i lirsku stranu [...] pokazuju [...] solo popijevke [koje su] njegova intimna preokupacija«: ¹⁷³ *Jezgra* za bariton (1939) i *Skitanja u zvjezdanoj noći* za alt (1940) na tekst J. Kornera, *Cincokrt* na tekst A. Kokića (1940), ¹⁷⁴ *Daleko si* na tekst T. Smerdela ¹⁷⁵ (1945) te *Tri solo pjesme* na riječi hrvatske narodne lirike iz

¹⁶⁸ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 56.

¹⁶⁹ Lj. Galetić, *Doprinos Albe Vidakovića hrvatskoj pučkoj crkvenoj popijevci*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 64–69.

¹⁷⁰ A. Vidaković, *Pet duhovnih stihova*. Zagreb, 1945, Glazbeni arhiv kora Prvostolne crkve zagrebačke; 1947, vlastita naklada.

¹⁷¹ Lj. Galetić, *Doprinos Albe Vidakovića hrvatskoj pučkoj crkvenoj popijevci*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 64–69.

¹⁷² Popis litanija preuzet iz: M. Kuntarić, *Bibliografija. Djela*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 155–156.

¹⁷³ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 60.

¹⁷⁴ A. Vidaković, *Cincokrt*, na tekst A. Kokića. Zagreb, Društvo bačkih Hrvata, 1940. Vidi bilješku 38.

¹⁷⁵ Ton Smerdel (Silba, 1904 – Zagreb, 1970), pjesnik, esejist, prevoditelj, latinist. Objavio osam pjesničkih zbirki na latinskom jeziku.

Bačke (*Vinac divojački, Tužna, jedna da sam voda ladna, Oj Ivane Ivaniću*), 1949.¹⁷⁶ Autor je i triju zbornih pjesama: *Kraj ćuprije* i *Božur* za mješoviti zbor a cappella i *Bački madrigal* (1941) za četveroglasni mješoviti zbor pisan u stilu klasičnoga madrigala,¹⁷⁷ sve na tekst A. Kokića.

Za Vidakovića kao skladatelja Leščan kaže da je »[s]retna sinteza intelektualca i umjetnika (poput [Mile] Cipre, [Zlatka] Grgoševića,¹⁷⁸ [Lovre] Županovića«, da je nastojao prodrijeti »u bit glazbene problematike, a ono što je razumom shvatio mogao je kao umjetnik izraziti«. Drži da je ta »intelektualna strana koji puta [i] prevagnula (gustoća harmonijskih i polifonih spletova u djelima sakralnog karaktera) nad osobnim i subjektivnim, no to ne znači manjak neposrednosti i inspiracije«. Smatra da je u duhovnu glazbu unio nove kvalitete kao što su »element[i] folklor, gregorijanskog korala, modusa te modernog vertikalnog i linearnog glazbenog izraza« i nastavlja: »kao što je Beethoven skladao samo devet simfonija, unijevši u njih nove i neslućene sadržaje, tako je Vidaković u hrvatskoj crkvenoj glazbi, gdje je i prije bilo „hrvatskih“ misa, ostvario našu iskonsku i nepatvorenu domaću riječ. Ovdje mislim na jedinstveni ugođaj *Treće staroslavenske mise, Misse Gregoriane, Misse Caeciliane*, na naivno-rafinirani čar folklorno intoniranih popijevki, moteta, na snažnu dramaturgiju *Fantazije i fuge*«. ¹⁷⁹

3. Znanstveno-istraživački muzikološki i leksikografski opus

Znanstveno-istraživački muzikološki rad započeo je Vidaković još za studentskih dana u Rimu, kada je objavio raspravu pod naslovom *Đuro Arnold (1781–1848). Prilog povijesti hrvatske glazbe*,¹⁸⁰ o dugogodišnjem upravitelju kora subotičke župne crkve sv. Terezije Avilske (poslije katedrale) te sastavljaču i izdavaču prve crkvene pjesmarice bunjevačkih Hrvata, *Pismenik illiti skupljenje pisama razliciti...* (Osijek, 1818). Tu je raspravu poslije tri godine nadopunio radom *Nekoliko nepoznatih dokumenata o glazbeniku Đuri Arnoldu*,¹⁸¹ nakon slučajnoga pronalaska triju dokumenta u Vatikanskome arhivu.¹⁸² Objavio je o njemu i vrlo vrijedan leksikografski članak u I.

¹⁷⁶ A. Vidaković, *Tri solo pjesme*. Zagreb, Udruženje kompozitora Hrvatske, 1956.

¹⁷⁷ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 61.

¹⁷⁸ Zlatko Grgošević, skladatelj i glazbeni teoretičar (Zagreb, 23. V. 1900 – Zagreb, 24. XI. 1978).

¹⁷⁹ M. Leščan, *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 62.

¹⁸⁰ A. Vidaković, *Đuro Arnold (1781–1848). Prilog povijesti hrvatske glazbe*. Sv. Cecilija, 31 (1937), sv. 3, str. 77–79; sv. 4, str. 108–112.

¹⁸¹ A. Vidaković, *Nekoliko nepoznatih dokumenata o glazbeniku Đuri Arnoldu*. Sv. Cecilija, 34 (1940), sv. 3, str. 55–57.

¹⁸² L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 80.

izdanju *Muzičke enciklopedije*¹⁸³ koji je više godina nakon Vidakovićeve smrti uvršten i u II. izdanje enciklopedije, kao i gotovo svi njegovi članci (potpisanih je objavljeno 194).

Županović je zapazio da se Vidakovićevo pojavljivanje 1937. u hrvatskoj muzikologiji dogodilo »dvije godine nakon pothvata dr. Dragana Plamenca¹⁸⁴ s prezentiranjem djela dotad zaboravljenih hrvatskih skladatelja XVI. i XVII. stoljeća, [...] kojim [je] (...) označ[en] začetak suvremene hrvatske muzikologije«, ali i dvije godine prije Plamenčeva definitivnoga odlaska u SAD, što se pokazalo presudnim »za daljnjih petnaestak godina njezina opstojanja«. Prema Županoviću, Vidaković je u muzikologiju ušao »u stanovitom simboličkom brojčanom odnosu prema tada nedavnoj prošlosti i skoroj budućnosti te znanosti, nesvjestan [...] sudbinske namjene da u njoj u poratnim godinama odigra upravo Plamenčevu i plamenčevsku ulogu.«¹⁸⁵

Zaokupljen studiranjem gregorijanskoga koralna, iz Rima je poslao i rad *Benediktinci obnovitelji gregorijanskog koralna*,¹⁸⁶ a tu je temu petnaestak godina poslije razradio u više članaka *Muzičke enciklopedije* i potkrijepio ih obilnom literaturom. Napisao je manji članak *benediktinski red* i veliki članak *koral* (ukupno 206 redaka teksta), a unutar potonjega kao podnatuknice obradio posebno *gregorijansko pjevanje* i *protestantski koral*. Slijedi potom još pet članaka s istom temom: *koral* i *orgulje*, *koralna predigra*, *koralne varijacije*, *koralni motet* i *koralni ritam* (ukupno 110 redaka teksta).¹⁸⁷

Raspravom *Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u 19. stoljeću*, objavljenom u jesen 1945. u Zagrebu (u nakladi *Cecilije*), Vidaković je prema Galetićevu mišljenju »osvijetlio [...] vrlo zanimljivo i prilično zamršeno razdoblje u razvoju hrvatske crkvene glazbe«. Prvi je put na temelju arhivskih izvora »[...] dokumentira[n] život i rad glavnih nosioca (koralista, orguljaša i regens-a chori) glazbenog života u Zagrebu«, a uz pomoć liturgijskih knjiga i drugih onodobnih priručnika rekonstruiran

¹⁸³ A. Vi. [A. Vidaković], *Arnold, Đuro*, kompozitor i muzički pisac (Taksony, Madžarska, 5. VI. 1781 – Subotica, 25. X. 1848). U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1; Isto, 1971, II. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog III. Biografije*).

¹⁸⁴ Dragan Plamenac (Zagreb, 8. II. 1895 – Ede, Nizozemska, 15. IV. 1983), hrvatski muzikolog. Diplomirao pravo u Zagrebu, glazbu studirao u Beču i Pragu, a muzikologiju u Parizu i Beču, gdje 1925. postigao i doktorat. Na međunarodnom Kongresu muzikologa u New Yorku održao 1939. predavanje o staroj hrvatskoj glazbi iz Dalmacije, a od 1940. predavao muzikologiju na Glazbenom institutu u St. Louisu i na Sveučilištu Illinois u Urbani. Podatci i iz članka: J. As. [Josip Andreis], *Plamenac, Dragan*. U: *Muzička enciklopedija*, 1977, II. izd., sv. 3.

¹⁸⁵ L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića* u: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 84.

¹⁸⁶ A. Vidaković, *Benediktinci obnovitelji gregorijanskog koralna*. *Život s crkvom*, 5 (1939), br. 4–5, str. 55–57.

¹⁸⁷ A. Vidaković, *koral* i *orgulje*; *koralna predigra*; *koralne varijacije*; *koralni motet*; *koralni ritam*. *Muzička enciklopedija*, 1958–1963, I. izd., sv. 1 i 2; Isto, 1971. i 1974, II. izd., sv. 1 i 2. (Vidi: *Prilog I. Nazivlje*).

repertoar.¹⁸⁸ U zaključku rada Vidaković je ustvrdio da je »[...] zagrebačka prvostolna crkva kroz cijelo XIX stoljeće bila u glazbenom pogledu na istoj umjetničkoj visini kao i ostale katedralne crkve srednje Evrope«. ¹⁸⁹ Prema Županoviću, Vidaković tim djelom »kao da [je] ispit[ao] mogućnost rada na muzikološkom području u novim poratnim prilikama«. Zaključci su ga najprije odveli u »sedmogodišnju šutnju, a onda [od 1952] u stvaralačku razmahanost koja [je] do smrti [1964] rezultira[la] radovima«. Županović drži da Vidaković u tom razdoblju »[...] kao nekada Plamenac, na tom području u Hrvatskoj stoji i djeluje zaista sam. Da paradoks bude veći, stoji i djeluje – uz iznimku dr. Dragotina Cvetka u Sloveniji – gotovo sam na području cijele SFR Jugoslavije. I to je prva činjenica u svjetlu koje valja promatrati značenje i mjesto njegova muzikološkog opusa u našoj, a onda i inozemnoj glazbenoj kulturi«. ¹⁹⁰

Povijesti crkvene glazbe općenito i povijesti hrvatske crkvene glazbe Vidaković se vratio pišući velike pregledne članke za *Muzičku enciklopediju*. Članak *crkvena muzika*¹⁹¹ sastoji se od dva dijela: *katolička crkvena muzika* i *protestantska crkvena muzika* (ukupno 193 retka teksta), a pod velikom sintetskom natuknicom *crkvena muzika u Jugoslaviji* napisao je povijest hrvatske crkvene glazbe, tj. članak *Hrvatska* (211 redaka teksta).¹⁹²

Studij gregorijanske paleografije u profesora Suñola (v. bilješku 50) u Rimu potaknuo je Vidakovića na proučavanje neumatskih glazbenih rukopisa pa je u dogovoru sa Suñolom pri kraju studija započeo rad na svojoj prvoj doktorskoj disertaciji o neumatskim kodeksima s kraja XI. i početka XII. stoljeća koji su pohranjeni u zagrebačkoj Sveučilišnoj knjižnici (vidi tekst vezan uz bilješke od 51 do 57). Djelomično točnu tvrdnju u vezi s tim donosi Županović u bilješci svojega članka: »Na ovom mjestu neka bude spomenuto da je taj Vidakovićev rad nastao (na talijanskom jeziku i s naslovom *Il Sacramentario MR 126 della Biblioteca metropolitana di Zagabria*) u Rimu šk. god. 1939/40. i da je on njime polučio magisterij iz gregorijanskog koralak«. ¹⁹³

Vidaković je rad pisao u Rimu i na talijanskom, ali ne kao magistarski nego kao doktorski rad nakon položenoga magisterija, o čemu je 15. ožujka 1941. pisao u

¹⁸⁸ Lj. Galetić, *Muzikološki rad A. Vidakovića*. Sveta Cecilija, 39 (1969), br. 3, str. 70.

¹⁸⁹ A. Vidaković, *Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u 19. stoljeću*. Zagreb, Cecilija, 1945, str. 30.

¹⁹⁰ L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 84.

¹⁹¹ A. Vi. [A. Vidaković], *crkvena muzika*. U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1; Isto, 1971, II. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog I. Nazivlje*).

¹⁹² A. Vi. [A. Vidaković], *crkvena muzika u Jugoslaviji*. *Hrvatska. Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1; Isto, 1971, II. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog I. Nazivlje*).

¹⁹³ L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 75.

već citiranom pismu majci i sestri: »Imam jednu molbu. Pošto pišem doktorsku disertaciju bile su mi potrebne fotografije nekih starih Kodeksa iz XI, XII i XIII vijeka koji se čuvaju u sveučilišnoj Knjižnici u Zagrebu pa sam pisao dru Kniewaldu da mi ih dade izraditi u fotolaboratoriju sv. Knjižnice i on se spremno odazvao te mi je obećao [...] da će vrlo rado to učiniti. [...] Da su te fotografije ovdje možda bi radnja bila gotova do jula, ali ovako prije Božića neće biti ništa.«¹⁹⁴ (Vidi tekst pisma na koji se odnosi bilješka 51).

Zbog ratnih okolnosti morao se vratiti u Zagreb već u lipnju 1941. i zbog toga u Rimu rad nije uspio dovršiti, pa je to učinio nakon više godina u Zagrebu, objavivši ga 1952. u *Radu JAZU* i kao poseban otisak pod naslovom *Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu*.¹⁹⁵ Galetić drži da je to u nas »najtemeljitij[a] i najpotpunij[a] studija [...] koj[a] obrađuje najstariji sačuvani spomenik latinske liturgije u sjevernoj Hrvatskoj. Minucioznom analizom i komparativnom metodom dolazi do zanimljivih i sigurnih znanstvenih rezultata. Ovom uzornom studijom otvoren je put za daljnje sistematsko i stručno proučavanje ostalih naših neumatskih spomenika, kojima Vidaković posvećuje znatan dio [...] života i rada.«¹⁹⁶

Županović Vidakovićevu radu o *Sakramentaru MR 126* priznaje »izvanrednu temeljitost i fundamentalnost [koju] priznaše svi naši muzikolozi i glazbeni pisci.«¹⁹⁷ Vidakoviću je taj rad omogućio da mu Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti povjeri 1954. »rad na sakupljanju podataka o našim srednjovjekovnim glazbenim rukopisima pohranjenima u raznim knjižnicama i arhivima po Dalmaciji i otocima.«¹⁹⁸ O tome piše Stjepan Šulek,¹⁹⁹ akademik i dugogodišnji tajnik Akademijina Odjela za muzičku umjetnost, tj. Razreda za glazbenu umjetnost i muzikologiju: »Konačno, muzikologija, a napose jedna od njenih najvažnijih grana, paleografija, našla je u Albi svog najoduševljenijeg poklonika i najstrastvenijeg istraživača. [...] Godinama, negdje još od 1950. raspravljali smo o tom njegovom interesu i njegovoj želji da istraži to područje, da prouči sve još neistražene dokumente od Dubrovnika, Trogira, Splita pa sve do naše sjeverozapadne granice. Budući da sam shvatio bit tih

¹⁹⁴ Dio pisma majci i sestri poslanoga iz Rima 15. III. 1941. (Pismo je pohranjeno u privatnoj zbirci J. Ivančić).

¹⁹⁵ A. Vidaković, *Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu*, Rad JAZU, 1952. knj. 287, str. 53–85 + XXX; Isto, poseban otisak.

¹⁹⁶ Lj. Galetić, *Muzikološki rad A. Vidakovića*, Sveta Cecilija, 39 (1969), br. 3, str. 70.

¹⁹⁷ L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 82.

¹⁹⁸ Lj. Galetić, *Muzikološki rad A. Vidakovića*, Sveta Cecilija, 39 (1969), br. 3, str. 70.

¹⁹⁹ Stjepan Šulek (Zagreb, 5. VIII. 1914 – Zagreb, 16. I. 1986), skladatelj, violinist i dirigent. Profesor na Muzičkoj akademiji 1947–1975., član JAZU od 1954., kao i tajnik Odjela za muzičku umjetnost. Podatci iz članka: K. Ko. [K. Kovačević], *Šulek, Stjepan*. U: *Muzička enciklopedija*, 1977, II. izd., sv. 3.

istraživanja i da je njegovo oduševljenje prešlo i na mene, lako je razumjeti da je i Jugoslavenska akademija omogućila Vidakoviću češća znanstvena putovanja i da ga je godinama podupirala u njegovim istraživanjima. Svrha i bit tog znanstvenog, a ujedno i patriotskog rada sastoji se ne samo u traženju i spoznaji istine, nego i u dokazivanju ostalom znanstvenom svijetu kako linija skriptorija nije tekla iz Italije direktno do Austrije pa naše krajeve i nas ostavljala po strani, nego naprotiv, kako je ta linija zaorala duboke brazde u Dubrovniku, na čitavoj našoj obali i priobalnom području sve do sjeverozapadnih dijelova naše domovine. [...] Čini mi se da ne bih pogriješio kad bih, obzirom na važnost te zamisli, načinio paralelu s Krležinim *Srednjevjekovnim freskama*«. ²⁰⁰

Prema Vinku Žganecu, ²⁰¹ Vidaković je u tri maha, 1956., 1959. i 1960., boravio i istraživao u samostanskim i biskupijskim knjižnicama priobalnih i otočkih gradova. Događalo se da je stara knjižnična građa bila razbacana i nekatalogizirana pa ju je Vidaković najprije morao sistematizirati da bi mogao pristupiti istraživanju. ²⁰²

Prve rezultate istraživačkoga rada objavio je pod naslovima *Izvještaj o radu na sakupljanju muzičkih neumatskih kodeksa i o pregledu knjižnica u Splitu, Trogiru i Hvaru* ²⁰³ te *Uređenje glazbenog arhiva Male braće u Dubrovniku*. ²⁰⁴ O istraživanjima na otocima Krku, Rabu, Cresu i Lošinju pisao je u radu *Tragom naših srednjevjekovnih neumatskih glazbenih rukopisa*, ²⁰⁵ za koji Županović kaže da je »važan kako za Vidakovićevo uočavanje i opis mnogih naših dotad nepoznatih neumatskih rukopisa, tako i za vrlo indikativnu „raspravu u raspravi“ o pitanju glazbene komponente i razlogu nepostojanja neumatske notacije u našim starim staroslavensko-glagoljaškim rukopisima«. ²⁰⁶

U *Izvještaju o istraživanju života i rada Luke Sorkočevića* ²⁰⁷ objelodanio je pronalazak »dvije do tada nepoznate Sorkočevićeve simfonije, zatim dvije njegove knji-

²⁰⁰ S. Šulek, *Albe i ja*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 93–94.

²⁰¹ Vidi bilješku 102.

²⁰² V. Žganec, *Vidakovićevo proučavanje neumatskih kodeksa u Dalmaciji*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 93–99.

²⁰³ A. Vidaković, *Izvještaj o radu na sakupljanju muzičkih neumatskih kodeksa i o pregledu knjižnica u Splitu, Trogiru i Hvaru*. *Ljetopis JAZU*, za godinu 1954., 1956, knj. 61, str. 501–511.

²⁰⁴ A. Vidaković, *Uređenje glazbenog arhiva Male braće u Dubrovniku*. *Ljetopis JAZU*, za godinu 1956., 1959, knj. 63, str. 535–538.

²⁰⁵ A. Vidaković, *Tragom naših srednjevjekovnih neumatskih glazbenih rukopisa*. *Ljetopis JAZU*, za godinu 1960., 1963, knj. 67, str. 364–392.

²⁰⁶ L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 89.

²⁰⁷ A. Vidaković, *Izvještaj o istraživanju života i rada Luke Sorkočevića*. *Ljetopis JAZU*, za godinu 1961., 1963, knj. 68, str. 372–373.

ge vježbi u kontrapunktu i fugi, te dugo traženi završni stavak psalma *Dixit Dominus* Lukina sina Antuna«, čime je »kompletirao zbirku djela Luke i Antuna Sorkočevića [u] VIII odjel[u] JAZU,« priopćuje Galetić.²⁰⁸ O Antunu i Luki Sorkočeviću²⁰⁹ napisao je Vidaković za *Muzičku enciklopediju* opširne članke potkrijepljene popisom djela i literaturom, a članak o Luki Sorkočeviću objavljen mu je posmrtno i u njemačkome leksikonu *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*.²¹⁰

Vidaković je otkrio i intenzivno proučavao hrvatskoga skladatelja iz XVII. stoljeća Vinka Jelića, rođenoga u Rijeci 1596., koji se školovao i učio glazbu kao pitomac nadvojvode Ferdinanda u Grazu te ondje završio humanističke znanosti i teologiju. Zaredio se za svećenika i kao »kapelan i instrumentalni muzičar« bio u službi nadvojvode Leopolda u Zabernu (franc. Saverne), u Alsaceu (njem. Elsass), dok je nadvojvoda Leopold upravljao biskupijama u Strassburgu i Passauu. Vidaković piše: »U borbama koje se od 1632 [za Tridesetgodišnjega rata] opet vode oko Zaberna, izmjenjuju se vojske Šveđana, Francuza i Austrijanaca (s odredima hrvatskih vojnika), te je grad, potpuno razoren 1636, prešao konačno u ruke francuskih vlasti. Još dva dana prije ulaska Francuza u Zabern (24. VII), gradske isprave navode posljednji put ime V. Jelića. Nakon toga mu se gubi trag.«²¹¹

O Jelićevu kratkom životu i vrlo važnom djelu *Parnassia Militia* (1622) Vidaković je napisao knjigu koju je Akademija objavila 1957. pod naslovom *Vinko Jelić (1596–1636?) i njegova zbirka duhovnih koncerata i ricercara »Parnassia Militia« (1622)*.²¹² Knjiga se sastoji od tekstualnoga dijela i notnoga dijela Jelićevih skladbi koje je Vidaković obradio, a opremljena je i opširnim sažetcima na njemačkom, francuskom i engleskom jeziku. Prema Galetiću, »Vidaković je izvrsno riješio složene probleme transkripcije, a uzorna, upravo kongenijalna realizacija kontinua [continua]²¹³ živo i uvjerljivo dočarava autentičnu Jelićevu glazbu. Izdanje je popraćeno opsežnom i temeljito dokumentiranom muzikološkom raspravom o životu i radu Vinka Jelića. Time je Jelić ponovo vraćen kulturnoj baštini svoga naroda, a njegova grandiozna muzika oteta zaboravu i nanovo oživljena.«²¹⁴

²⁰⁸ Lj. Galetić, *Muzikološki rad A. Vidakovića*. Sveta Cecilija, 39 (1969), br. 3, str. 71–72.

²⁰⁹ A. Vi. [A. Vidaković], *Sorkočević (Sorgo, Sorgoevich, Sijerkowinsky) 1. Luka (Lukša); 2. Antun*. U: *Muzička enciklopedija*, 1963, I. izd., sv. 2. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

²¹⁰ A. Vidaković †. *Sorkočević (Sorgo, Sorgoevich, Sijerkowinsky) Luka (Lukša)*. U: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*. Kassel, Basel, London, New York, 1965.

²¹¹ Podatci i citat iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Jelić, Vinko (pravo ime Jeličić)*, kompozitor (Rijeka, 1596 – Zabern, nakon 1636). U: *Muzička enciklopedija*, 1958, I. izd., sv. 1. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

²¹² Albe Vidaković, *Vinko Jelić (1596 – 1636?) i njegova zbirka duhovnih koncerata i ricercara »Parnassia Militia« (1622)*, Zagreb, JAZU (Spomenici hrvatske muzičke prošlosti, knj. I), 1957, str. XCIII + 148.

²¹³ *continuo*, naziv iz baroknoga razdoblja, od *basso continuo*. Basova dionica koja je na instrumentu (orguljama) pratila vokalne polifoničke ili monodijske partije.

²¹⁴ Lj. Galetić, *Muzikološki rad A. Vidakovića*. Sveta Cecilija, 39 (1969), br. 3, str. 72.

Županović zamjera Vidakoviću stilsku nepodudarnost *continua* s Jelićevim djelom, koji je u »takvoj vrsti posla njegov naosjetljiviji dio [i] riješen [je] u okviru mnogo kasnijih stilskih glazbenih značajki. Nastao možda i kao stanovita reakcija na – prema Vidakoviću – prejednostavnost Plamenčeva *continua* u Lukačićevim skladbama, taj nestilski riješen problem podvojio je vrijednost Vidakovićeva opusa o Jeliću; studija mu je zaista uzorna, a *continuo* (glazbenički inače dobar) nije ostvaren primjereno Jelićevu vremenu.«²¹⁵

Iste, 1957. godine objavio je Vidaković u Grazu i šest Jelićevih moteta iz djela *Arion primus*, tj. rad pod naslovom *Vincentius Felich, sechs Motetten aus Arion primus (1628)*, u petoj knjizi zbirke *Musik alter meister (Glazba starih majstora)*.²¹⁶ Galetić to komentira: »Ako se uzme u obzir činjenica da je u svjetskoj muzikološkoj literaturi detaljno proučen i obrađen relativno mali broj glazbenih majstora ranobaroknog monodijskog stila, onda Vidakovićeva temeljita obrada života i stvaralačkog opusa Vinka Jelića – uz Plamenčevo kritičko izdanje I. Lukačića – znači za hrvatsku muzikologiju veliko obogaćenje i izvanredno ostvarenje. O tom ostvarenju ubrzo se pisalo diljem Evrope, a Vidakovića se pozivalo na znanstvenu suradnju na internacionalnim muzikološkim kongresima (Austrija, Njemačka, Italija, Amerika), a bilo je i ponuda za djelovanje u inozemstvu [...]«²¹⁷

Ako je Županović i prigovorio stilski nedovoljno uklopljenom *continuu* u prvom Jelićevu djelu (*Parnassia Militia*) – jer sam kaže da je »daleko [...] od pomisli da Vidakoviću uopće ospori stilsku snalažljivost u tom poslu« – u drugom djelu (*Arion primus*) isti posao hvali: »[...] u njemu je *continuo* riješen na stilski najbolji mogući način i (...) [to djelo] pridoda[n]o ranijoj studiji o Jeliću, s njom zajedno tvori cjelinu izvanredne muzikološke vrijednosti i važnosti za našu, a i za evropsku glazbenu kulturu.«²¹⁸

U inozemstvu je Vidaković objavio još nekoliko radova. U bečkom slavističkom časopisu *Wiener Slavistisches Jahrbuch* osvrnuo se 1956. recenzijom na djelo o najstarijim fragmentima crkvenih pjesama iz Novgoroda koje je uredio Erwin Koschmieder.²¹⁹ Iste godine, također u Beču, objavio je u *Chopinovu godišnjaku (Chopin Jahrbuch)* bibliografiju o recepciji djela Frederica Chopina u Jugoslaviji.²²⁰

²¹⁵ L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 87.

²¹⁶ *Vincentius Felich, sechs Motetten aus »Arion primus« (1628)*, Hrsg. v. [priredio] Albe Vidaković, Graz, (Musik alter Meister, V), 1957, Akad. Dr.- und Verlag-Anst., str. 1–23.

²¹⁷ Lj. Galetić, *Muzikološki rad A. Vidakovića*. Sveta Cecilija, 39 (1969), br. 3, str. 72.

²¹⁸ L. Županović, *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 88.

²¹⁹ A. Vidaković: *Erwin Koschmieder (Hrsg.), Die ältesten Novgoroder Hymnologien-Fragmente*. München, Verlag der Bayerische Akademie der Wissenschaft, 1952 (Heft 35, 4, 317 S); 1955 (Heft 37, 4, 106 S). *Wiener Slavistisches Jahrbuch*, 1956, sv. 5, str. 176–180.

²²⁰ A. Vidaković, *Bibliographie über Frederic Chopin in Jugoslawien*. Chopin-Jahrbuch, ed. Franz Zagiba. Wien, Internationale Chopin-Gesellschaft, 1956, str. 234–239.

Vrlo je važan rad *Nove granice neumatskoga glazbenog pisma u jugoistočnoj Europi*, objavljen na talijanskome jeziku u bečkome časopisu *Studien zur Musikwissenschaft*.²²¹ Vidaković njime pobija uvriježeno mišljenje, prema kojemu neumatsko glazbeno pismo završava na talijanskoj strani Jadrana i dokazuje da se ono sustavno širilo i duž hrvatske jadranske obale, kao i u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Iz bilješke uz članak doznajemo da je autor svoj rad trebao predstaviti na Internacionalnom kongresu muzikologa 1956. u Beču, koji se održavao u povodu 200-te obljetnice rođenja W. A. Mozarta. Međutim, s obzirom na to da je Vidakoviću bilo onemogućeno putovanje te da nije dobio potrebnu vizu, članak je uz njegovo dopuštenje objavljen nakon četiri godine.

Uz *Vinka Jelića*, u knjigu je uobličen i Vidakovićev rad o Jurju Križaniću pod naslovom *Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe*,²²² objavljen 1965., nakon autorove smrti, najprije na hrvatskom u *Radu JAZU*, a 1967. kao knjiga na engleskom jeziku: *Yury Krizanitch's Asserta musicalia (1656) and his other musical works*.²²³ Nepuna dva mjeseca prije iznenadne smrti prijavio ga je i kao doktorsku disertaciju na Odjelu za muzikologiju Filozofskoga fakulteta u Ljubljani (vidi tekst vezan uz bilješke 114–119), ali je smrt stigla prije nadnevka obrane.

Vidakovićev mentor, prof. dr. Cvetko, o tome bilježi sljedeće: »Bogat život ustavio se tik pred ostvarenjem zamisli koja je za Vidakovića nešto značila; [...] (t)aj je list ostao nepopunjen, doduše skoro do kraja ispisan, ali bez onog završetka koji bi značio konkretizaciju započetog nauma i formalno priznanje već završenom radu. Rad je ipak izašao i time je njegova temeljna namjera i značenje ispunjeno«.²²⁴

Jurjem Križanićem bavili su se, prema Vidakoviću, od 1859. najprije ruski autori (P. A. Bezsonov, K. S. Smirnov, S. M. Solovljev, S. Bjelokurov i dr.), a od 1869. i hrvatski (I. Kukuljević, V. Jagić, I. Črnčić, E. Fermedžin, Đ. Daničić, M. Vujić, kasnije M. Krleža, P. Grgec, S. Deželić, V. Bogdanov, J. Badalić i dr.).²²⁵

Područje Križanićeva teoretskoga bavljenja glazbom »ostalo [je] ne samo neobrađeno nego i nedotaknuto«, što Vidaković tumači na sljedeći način: »U vrijeme kad je polovinom prošlog stoljeća [XIX.] zapravo otkriven lik i djelovanje ovog fanta-

²²¹ A. Vidaković, *I nuovi confini della scrittura neumatica musicale nell'europa Sud-Est*. Studien zur Musikwissenschaft, 1960, sv. 24, str. 5–12.

²²² A. Vidaković, *Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe*. Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1965, knj. 337, str. 41–159.

²²³ A. Vidaković, *Yury Krizanitch's Asserta musicalia (1656) and his other musical works*. Zagreb, Yugoslav Academy of Sciences and Arts, Zagreb, 1967, str. 129.

²²⁴ D. Cvetko, *Neispunjena zamisao Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975) 2–3, str. 84.

²²⁵ A. Vidaković, *Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe*. Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1965, knj. 337, str. 41–42.

stičnog idealiste koji je čitavog svoga života radio za sjedinjenje slavenskih naroda u političkom, vjerskom, kulturnom i ekonomskom pogledu, to je područje ostalo po strani vjerojatno zato što se držalo da ne zadire izravno u srž glavnih Križanićevih nastojanja, pa da stoga i ne zavređuje pažnje istraživača njegova života i njegovih pisanih djela. A ipak bi Križanićevo djelo i njegovo značenje za kulturu uopće, a za našu još i napose, bilo nepotpuno i okrnjeno kad se ne bi osvijetlili i prinosi što ih je ostvario na području glazbene teorije, glazbene povijesti i muzikologije uopće.²²⁶ Vidaković drži da se »teoretska glazbena djela Jurja Križanića mogu ubrojiti u priloge koji po svojoj namjeni i sadržaju idu u red pretencioznijih radova s očitom svrhom da se njima utječe na dalji razvoj teoretskih zasada glazbene prakse njegova vremena.«²²⁷

O Križaniću je i za *Muzičku enciklopediju* Vidaković napisao veliki članak iz kojega leksikografski zgusnuto doznajemo da je Križanić »[g]imnaziju učio u Zagrebu (1629–36), a filozofiju na Univerzitetu u Grazu, gdje je 1638 proglašen magistrum filozofije. U Bologni studirao (1638–40) teologiju, koju nastavlja u *Collegium Graecum* u Rimu, gdje 1642 bio zaređen za svećenika i stekao doktorat filozofije. Iste godine (...) [imenovan je] zagrebačkim kanonikom, a crkvene su mu vlasti dopustile da obavlja liturgiju po istočnom obredu. Iz Rima se vratio potkraj 1642 u Hrvatsku; najprije živio u Zagrebu, a zatim je župnik u Nedelišću i Varaždinu. Odrekavši se kanonikata putuje 1646 preko Beča, Varšave i Smolenska prvi put u Moskvu, kamo stiže potkraj 1647, i ostaje oko dva mjeseca. God. 1651 putuje iz Beča u Carigrad, 1652 ponovo je u Rimu, sada kao član Zbora sv. Jeronima. U Rimu se intenzivno bavi književnim i znanstvenim radom. Nakon kraćeg boravka u Veneciji (1657), vraća se 1658 iz Rima preko Zagreba u Beč i po drugi put odlazi u Moskvu, kamo stiže u jesen 1659. Carskom odredbom prognan (8. I 1661) u Sibir te provodi u Tobolsku 15 godina. Kada je 1676 pomilovan, vraća se najprije u Moskvu, a 1677 odlazi u Poljsku, gdje u Vilni stupa u dominikanski red. Poginuo je u redovima poljskih vojnika pri opsadi Beča 1683.«²²⁸

O Križanićevo djelu Vidaković nastavlja: »Od svih [...] muzičkih spisa, čini se, da je *Asserta musicalia* najzanimljiviji. Premda obuhvaća samo 13 strana velike četvrtine i sadrži samo 20 muzičkih tvrdnja (*asserta*), u kojima se iznose neki novi i smionci pogledi na teoretske zasade onoga vremena, ovo Križanićevo djelo pokazuje da se i sadržajem i stilom potpuno uklapa u njegovo ostalo stvaralaštvo. [...] Za svoje tvrdnje ističe da su posve nove i da ih nitko prije njega nije iznio.«

²²⁶ A. Vidaković, isto, str. 41.

²²⁷ A. Vidaković, isto, str. 46.

²²⁸ Podatci i citat iz članka: A. Vi. [A. Vidaković], *Križanić, Juraj* (*Georgius Krisanich, Crisanius Croata*), crkveno-politički i muzički pisac (Obrh kraj Lipnika, oko 1618 – pokraj Beča, 12. IX 1683). U: *Muzička enciklopedija*, 1963, I. izd., sv. 2. (Vidi: *Prilog/II. Biografije*).

Iz navedenoga vidljiva je još jedna usporedna Vidakovićeva djelatnost, koja se uz njegov istraživački muzikološki rad od 1952. odvijala kao neprekinuta nit, a riječ je o njegovoj suradnji na izdanjima tada Jugoslavenskoga leksikografskog zavoda (danas Leksikografski zavod Miroslav Krleža). Svega dvije godine nakon njegova utemeljenja 1950. u Zagrebu – pod vodstvom Miroslava Krleže²²⁹ i uz suradnju leksikografa i bibliografa Mate Ujevića²³⁰ – sklopio je Vidaković 15. svibnja 1952. ugovor sa Zavodom o suradnji²³¹ na I. izdanju *Muzičke enciklopedije*,²³² pod glavnim uredništvom Josipa Andreisa.²³³ Suradivao je i na prva dva sveska I. izdanja *Enciklopedije Jugoslavije*,²³⁴ pod Krležinim glavnim uredništvom.

Plodotvorna i bogata bila je suradnja na *Muzičkoj enciklopediji*, stručnom izdanju, za razliku od općega, za koju je napisao 194 potpisana članka (nešto je i nepotpisanih), od kojih se 154 odnose na stručno nazivlje,²³⁵ uglavnom s područja crkvene glazbe, a 40 članaka biografije su skladatelja, većinom onih koje je Vidaković otkrio tijekom svojih muzikoloških istraživanja.²³⁶ Objavljeno mu je ukupno 5155 redaka teksta od kojih se 4019 odnosi na nazivlje, a 1136 na biografije. Premda je pisao uglavnom o crkvenoj glazbi, privukle su ga i teme izvan njegova područja pa je napisao natuknice *australska muzika* i *azijska muzika* (70 + 55 redaka), ali je primjerice napisao i velik članak dijelom iz svojega područja – *jevrejska muzika* (47 redaka teksta s notnim primjerima i literaturom). Vidakovićev leksikografski rad, utemeljen na znanstvenom radu, odvijao se kao njegov logičan i prirodan nastavak, a završavao u preciznim formulacijama pojmovlja, tj. nazivlja, kao i u pomno istraženim te detaljima potkrijepljenim biografijama glazbenika, najčešće objavljenima prvi put. Svim je

²²⁹ Miroslav Krleža (Zagreb, 7. VII. 1893 – Zagreb, 29. XII. 1981), književnik i leksikograf. Utemeljitelj i prvi ravnatelj Jugoslavenskoga leksikografskog zavoda u Zagrebu.

²³⁰ Mate Ujević (Krivodol kraj Imotskog, 13. VII. 1901 – Zagreb, 7. I. 1967), leksikograf. Glavni urednik prve *Hrvatske enciklopedije*; u razdoblju 1941–1945. objavljeno pet svezaka.

²³¹ I. Špralja, *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 19.

²³² *Muzička enciklopedija* (Glavni redaktor: Josip Andreis). Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1958–1963, I. izd., sv. 1 i 2; *Muzička enciklopedija*, (Glavni urednik: Krešimir Kovačević). Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1971–1977, II. izd., sv. 1, 2 i 3.

²³³ Josip Andreis (Split, 19. III. 1909 – Zagreb, 16. I. 1982), muzikolog. Romanistiku studirao u Zagrebu i Rimu, diplomirao 1931. U Zagrebu na Muzičkoj akademiji diplomirao teoretski smjer, od 1945. predavao povijest glazbe. Utemeljitelj je i predsjednik Muzikološkoga zavoda Muzičke akademije, urednik glazbenih časopisa *Muzička revija* i *Arti musices* te glavni urednik dvosvečanoga I. izdanja *Muzičke enciklopedije*, J LZ, Zagreb, 1958 – 1963. Dopisni je član JAZU. Podatci iz članka K. Ko. [K. Kovačević], *Andreis, Josip*. U: *Muzička enciklopedija*, 1977, II. izd., sv. 1.

²³⁴ *Enciklopedija Jugoslavije* (Glavni redaktor: Miroslav Krleža). Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, I. izd. 1955–1971, svezaka 8.

²³⁵ Vidi: *Prilog I. Nazivlje*.

²³⁶ Vidi: *Prilog II. Biografije*.

člancima, uglavnom, pridodana literatura, često i notni primjeri, a biografski su članci dopunjeni popisom djela. O njihovoj kvaliteti najbolje svjedoči činjenica da su gotovo svi odreda objavljeni i u II. izdanju trosveščane *Muzičke enciklopedije*, koja je nakon Vidakovićeve smrti izlazila u razdoblju od 1971. do 1977. pod glavnim uredništvom Krešimira Kovačevića.²³⁷ U II. izdanje posve su preneseni tekstovi 157 članaka, manje preinake ili dopune doživio je 31 članak, a s osloncem na Vidakovićev tekst preuređeno je i dopunjeno šest članaka koje su potpisali drugi autori. Najviše su dopunjavani, odnosno ažurirani, literatura uz članke i popis djela u biografskim člancima.²³⁸

Glavni urednik I. izdanja *Muzičke enciklopedije* Josip Andreis o suradnji s Vidakovićem piše: »Sjećam se da sam Vidakovićevo ime prvi put susreo u časopisu *Sv. Cecilija* 1937., kad je pisao o Đuri Arnoldu, starom glazbeniku i leksikografu njegove rodne Subotice. Već se tada mogla uočiti Vidakovićeve sklonost za znanstveni rad, istraživačka preciznost te jasnoća izlaganja. [...] Moja želja da upoznam toga mladog čovjeka, čija su dotadašnja djela mnogo obećavala, ispunila se nakon što je Vidaković završio studij kompozicije na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu i nastanio se u Zagrebu. Zbližili smo se, postali dobri prijatelji i takvi ostali do zadnjeg dana njegova života. [...] On je obilno surađivao u prvom izdanju *Muzičke enciklopedije* kome sam bio urednikom; naši su se putovi uz to sastajali i u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti, gdje sam u više mahova recenzirao njegove rukopise koji su se pojavili u Akademijinim izdanjima. Sve to učinilo je da sam u toku vremena temeljito upoznao Albu Vidakovića kao muzikologa, a u priličnoj mjeri i kao skladatelja. Došao sam postupno do spoznaje da je Albe, nakon Dragana Plamenca, sasvim sigurno naš najznatniji muzikolog. Doista, nema u Hrvatskoj poslije Plamenca ni jednog muzikologa koji bi, uz temeljito stručno znanje, očitovao i toliko pronicavosti, toliko smisla za znanstveno istraživanje, za pronalaženje podataka i oblikovanje sinteze u koju se istražena, ispitana i vrednovana građa skladno uklapa, dajući iz sebe prirodnim putem konačne rezultate.«²³⁹ O Vidakovićevoj stvaralačkoj i radnoj energiji Andreis piše: »No upravo to što sam, u neku ruku, prisustvovao [...] rađanju [njegovih djela], što sam uočio s kolikim se teškoćama Vidaković morao boriti dok je na njima radio, s kakvom ih je oštroomnošću svladavao, kako je i tamo gdje nije bilo nikakvih izgleda da će se naći novi potrebni podaci, on ipak pronalazio putove do

²³⁷ Krešimir Kovačević (Zagreb, 16. IX. 1913 – Zagreb, 6. III. 1992), muzikolog i glazbeni kritičar. Diplomirao 1939. na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a muzikologiju doktorirao 1943. u Leipzigu. Predavao 1950–77. na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji. Glavni je urednik II. trosveščanog izdanja *Muzičke enciklopedije*, Zagreb, JLZ, 1971–77. i dvosveščanoga *Leksikona jugoslavenske muzike*, Zagreb, JLZ Miroslav Krleža, 1984. Podatci iz nepotpisanoga članka: *Kovačević, Krešimir*. U: *Leksikon jugoslavenske muzike*, Zagreb, JLZ Miroslav Krleža, 1984, sv. 1.

²³⁸ Vidi: *Prilog I. Nazivlje i II. Biografije*.

²³⁹ J. Andreis, *Sjećanja na Albu Vidakovića*. *Sveta Cecilija*, 45 (1975), br. 2–3, str. 77–78.

dotad sasvim nepoznatih, nadasve korisnih činjenica – sve te okolnosti morale su se, u času Vidakovićeve smrti, zgusnuti u jednu tešku, neotklonjivu spoznaju: da smo izgubivši Albu, izgubili i onoga koji nije bio izgovorio i svoju posljednju riječ...²⁴⁰

Andreis²⁴¹ je i autor članaka o Vidakoviću u oba izdanja *Muzičke enciklopedije*, a Vidakovićeve biografije objavljene su i u više stranih glazbenih leksikona: u I. i II. izdanju njemačkoga *Riemann Musik Lexikona*,²⁴² 1961. i 1975., te u leksikonu *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*,²⁴³ 1965., u britanskom *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*,²⁴⁴ 1980., te u talijanskom *Dizionario Enciclopedico Universale della Musica e dei Musicisti*,²⁴⁵ 1988.

Josip Andreis kao urednik I. izdanja *Muzičke enciklopedije* pročitao je vjerojatno najviše Vidakovićevih tekstova: »(Bio) je [p]ronicav, neumoran, i marljiv, pun znanstvene znatiželje, domišljat u pronalaženju putova da tu znatiželju zadovolji. Njegova velika inteligencija i glazbena kultura morale su se duboko dojmiti svakoga tko je imao sreću da ga поближе upozna«.²⁴⁶

²⁴⁰ J. Andreis, [O Albi Vidakoviću]. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 128.

²⁴¹ J. As. [J. Andreis], *Vidaković, Albe*, muzikolog i kompozitor (Subotica, 2. X. 1914 – 18. IV. 1964). U: *Muzička enciklopedija*, 1958, sv. 2.; Isto, 1977, sv. 3.

²⁴² *Vidaković, Albe*. U: *Riemann Musik Lexikon*, Mainz, I. izd. 1961, vol. 2; II. izd. 1975, vol. 2. [članak je nepotpisan]

²⁴³ D. Cvetko, *Vidaković, Albe*. U: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, Kassel, Basel, London, New York, 1965, vol. 13.

²⁴⁴ D. Cvetko, *Vidaković, Albe*. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, London, Washington, Hong Kong 1980. vol. 19.

²⁴⁵ *Dizionario Enciclopedico Universale della Musica e dei Musicisti*, Torino, 1985 – 1988. vol. 8. [članak je nepotpisan]

²⁴⁶ J. Andreis, [O Albi Vidakoviću]. U: *Albe Vidaković*. Nav. djelo, str. 128.

4. Prilog: popis članaka Albe Vidakovića (A. Vi.) u I. izdanju dvosveščane *Muzičke enciklopedije*²⁴⁷ i usporedba s člancima u II. trosveščanom izdanju²⁴⁸ iste edicije

I. Nazivlje

1. accentus.

[U I. izdanju²⁴⁹ 9 redaka teksta + 3 retka literature²⁵⁰; u II. izd. identično.]

2. agende.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

3. aklamacije.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 9 redaka lit.]

4. aleluja.

[U I. izd. 13 redaka teksta + 5 redaka lit., članak nije potpisan; u II. izd. identičan tekst + 13 redaka lit., članak je potpisan.]

5. ambitus.

[U I. izd. 9 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

6. ambrozijanski himni.

[U I. izd. 23 retka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

7. ambrozijansko pjevanje.

[U I. izd. 22 retka teksta + 5 redova notnoga teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst + 11 redaka lit.]

8. anglikansko crkveno pjevanje.

[U I. izd. 35 redaka teksta + 4 reda notnoga teksta + 5 redaka lit.; u II. izd. identično.]

9. anthem.

[U I. izd. 21 redak teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 9 redaka lit.]

10. antifona.

[U I. izd. 19 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 9 redaka lit.]

²⁴⁷ *Muzička enciklopedija*. Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, I. izdanje, 1957–1963, sv. I–II.

²⁴⁸ *Muzička enciklopedija*. Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, II. izdanje, 1971–1977, sv. I–III.

²⁴⁹ U nastavku kratica izd.

²⁵⁰ U nastavku kratica lit.

11. antifonar (liber antiphonarius).

[U I. izd. 14 redaka teksta + 2 retka lit., članak nije potpisan; u II. izd. identičan tekst + 7 redaka lit., članak je potpisan.]

12. antifonijsko pjevanje.

[U I. izd. 10 redaka teksta; u II. izd. identično.]

13. arza.

[U I. izd. 17 red. teksta + 1 red notnoga teksta; u II. izd. identično.]

14. australska muzika.

[U I. izd. 70 redaka teksta + 4 reda notnoga teksta + 12 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst + 17 redaka lit.]

15. Ave Maria.

[U I. izd. 12 redaka teksta; u II. izd. identično.]

16. azijska muzika.

[U I. izd. 55 redaka teksta + 12 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 16 redaka lit.]

17. benedictus.

[U I. izd. 10 redaka teksta; u II. izd. identično.]

18. benediktinski red.

[U I. izd. 21 redak teksta + 5 redaka lit.; u II. izd. identično.]

19. Beuron.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 4 retka lit.]

20. binar.

[U I. izd. 12 redaka teksta; u II. izd. identično.]

21. canticum.

[U I. izd. 22 retka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identično.]

22. Cecilijanski pokret.

[U I. izd. 50 redaka teksta + 13 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 18 redaka lit.]

23. Cecilijanski pokret u Jugoslaviji. Hrvatska.

[U I. izd. 39 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

24. ceh.

[U I. izd. 50 redaka teksta + 7 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 8 redaka lit.]

25. Chorbuch.

[U I. izd. 22 retka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identično.]

26. Cithara octochorda.

[U I. izd. 76 redaka teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. identično.]

27. conductus.

[U I. izd. 19 redaka teksta + 3 reda notnoga teksta + 3 retka lit.; u II. izd. proširen i izmijenjen članak Ivone Ajanović (I. Ac.)]

28. credo.

[U I. izd. 13 redaka; u II. izd. identičan tekst + 5 redaka lit.]

29. crkvena muzika.

katolička crkvena muzika.

- *crkvena muzika ranog kršćanstva*
- *crkvena muzika u doba muzičkog baroka*
- *razdoblje od druge polovine XVIII do konca XIX st.*

protestantska crkvena muzika.

[U I. izd. 193 retka teksta + 17 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 13 redaka teksta *Drugi Vatikanski koncil (1962–65)*+ 85 redaka lit.]

30. crkvena muzika u Jugoslaviji.

Hrvatska.

[U I. izd. 211 redaka teksta + 11 redaka lit.; u II. izd. identično, osim što su u posljednjoj rečenici dopisana imena: Anđelko Milanović i Anđelko Klobučar.]

31. custos.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 2 retka notnoga teksta; u II. izd. identično.]

32. časoslov.

[U I. izd. 11 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 4 retka lit.]

33. Dies irae.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 2 retka notnoga teksta; u II. izd. identičan tekst i notni tekst+ 3 retka lit.]

34. differentiae.

[U I. izd. 10 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst + 1 redak lit.]

35. dispozicija orgulja.

[U I. izd. 19 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

36. distinctio.

[U I. izd. 15 redaka teksta + 1 redak notnoga teksta; u II. izd. identično.]

37. doksologija.

[U I. izd. 12 redaka teksta; u II. izd. identično.]

38. dominanta.

2. U starocrkvenim načinima ...

[U I. izd. 30 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 3 retka lit.]

39. dorski način.

[U I. izd. 19 redaka teksta + 3 retka notnoga teksta; u II. izd. identično.]

40. Editio Medicae.

[U I. izd. 21 redak teksta + 1 redak notnoga teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identično.]

41. Editio Vaticana.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 4 retka lit.]

42. ekfonetska notacija.

[U I. izd. 46 redaka teksta + 14 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 16 redaka lit.]

43. ekstemporiranje.

[U I. izd. 9 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. 10 redaka teksta + 1 redak lit.]

44. električne orgulje.

[U I. izd. 16 redaka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identičan tekst bez lit.]

45. elektroakustične orgulje.

[U I. izd. 63 retka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

46. epizema.

[U I. izd. 9 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

47. Evanđelistar.

[U I. izd. 13 redaka teksta; u II. izd. identično.]

48. Expressivorgel.

[U I. izd. 9 redaka teksta; u II. izd. neznatno preuređenih 8 redaka nepotpisanoga teksta.]

49. figurirani koral.

[U I. izd. 13 redaka teksta + 6 redaka notnoga teksta; u II. izd. identično.]

50. frigijski način.

[U I. izd. 15 redaka teksta + 2 reda notnoga teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

51. galikansko pjevanje.

[U I. izd. 8 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 8 redaka lit.]

52. gambe.

[U I. izd. 14 redaka teksta; u II. izd. identično.]

53. glavni manual kod orgulja.

[U I. izd. 9 redaka teksta; u II. izd. identično.]

54. gloria.

[U I. izd. 13 redaka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identičan tekst + 16 redaka lit.]

55. gradual.

[U I. izd. 30 redaka teksta + 10 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 11 redaka lit.]

56. harmonij.

[U I. izd. 60 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 15 redaka lit.]

57. hidraulične orgulje.

[U I. izd. 21 redak teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 10 redaka lit.]

58. himna.

3. U prvo kršćansko vrijeme ...

4. Počeci višeglasne himne ...

5. Reprezentativna pjesma ...

[U I. izd. 49 redaka teksta + 8 redaka lit.; u II. izd.: točka 3. → 17 redaka teksta + 16 redaka novih izdanja + 22 retka lit.; točka 4. → 28 redaka teksta + 14 redaka novih izdanja + 21 redak lit.]

59. homme armé (l'ome armé, l'omme armé).

[U I. izd. 11 redaka teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. 17 redaka teksta + 4 reda notnoga teksta + 7 redaka lit.]

60. hora.

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. identično.]

61. ictus.

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. identično.]

62. improperije.

[U I. izd. 13 redaka teksta; u II. izd. identično.]

63. incipit.

[U I. izd. 10 redaka teksta; u II. izd. identično.]

64. introitus.

[U I. izd. 16 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst + 5 redaka lit.]

65. jevrejska muzika.

1. Prema podacima iz Biblije ...

[U I. izd. 47 redaka teksta + 2 retka notnoga teksta + 8 redaka lit.; u II. izd. 54 retka gotovo identičnoga teksta, osim posljednjega pasusa + 2 retka identičnoga notnoga teksta + 18 redaka lit.]

66. jonski način.

[U I. izd. 11 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst bez lit.]

67. jubilacija (jubilus).

[U I. izd. 10 redaka teksta + 2 retka notnoga teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst bez lit.]

68. kantor.

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. isti broj redaka teksta s neznatnom izmjenom u prvoj rečenici + 3 retka lit., članak nije potpisan.]

69. Kapellmeistermusik.

[U I. izd. 10 redaka teksta; u II. izd. identično.]

70. katedralni zborovi.

[U I. izd. 24 retka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

71. kino-orgulje.

[U I. izd. 14 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

72. kolaudiranje orgulja.

[U I. izd. 12 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. naslov: **kolaudacija orgulja**, identičan tekst i lit.]

73. koma.

[U I. izd. 13 redaka teksta; u II. izd. identično.]

74. kombinacije kod orgulja.

[U I. izd. 17 redaka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identično.]

75. koptska crkvena muzika.

[U I. izd. 18 redaka teksta + 3 reda notnoga teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 13 redaka lit.]

76. kopula.

[U I. izd. 14 redaka teksta + 1 redak lit., tj. uputnica na lit. u člancima **orguljar** i **registri kod orgulja**; u II. izd. identičan tekst bez lit.]

77. koral.

- **gregorijansko pjevanje.**
- **protestantski koral.**

[U I. izd. 185 redaka teksta + 12 redaka notnoga teksta + 88 redaka lit.; u II. izd. 229 redaka teksta + 10 redaka notnoga teksta + 124 retka lit.]

78. koral i orgulje.

[U I. izd. 48 redaka teksta + 2 reda notnoga teksta + 8 redaka lit.; u II. izd. tekst i notni tekst identični + 12 redaka lit.]

79. koralna predigra.

[U I. izd. 11 redaka teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. identično.]

80. koralne varijacije.

[U I. izd. 8 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst + 2 retka lit.]

81. koralni motet.

[U I. izd. 7 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

82. koralni ritam.

[U I. izd. 36 redaka teksta + 6 redaka notnoga teksta + 11 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 17 redaka lit.]

83. kornet.

2. Orguljski registar iz roda jezičnjaka ...

[U I. izd. 7 redaka teksta + 1 redak notnoga teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

84. krjuki.

[U I. izd. 13 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identičan tekst osim posljednje rečenice + 6 redaka lit.]

85. Kyrie.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 5 redaka lit.]

86. lamentacije.

[U I. izd. 23 retka teksta + 1 redak notnoga teksta + 1 redak lit.; u II. izd. 32 retka teksta + 1 redak notnoga teksta + 5 redaka novih izdanja + 9 redaka lit.]

87. laude.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 3 retka novih izdanja + 17 redaka lit.]

88. Leise.

[U I. izd. 8 redaka nepotpisanoga teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identičan tekst, potpisan + 2 retka lit.]

89. litanije.

[U I. izd. 16 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identično.]

90. liturgija.

[U I. izd. 7 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. 11 redaka teksta + identična lit.]

91. liturgijska drama.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 5 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 24 retka lit.]

92. liturgijske knjige.

[U I. izd. 37 redaka + 9 redaka lit.; u II. izd. 44 retka + identična lit.]

93. Lochheimer (Lochheimer, Lochamersches) Liederbuch.

[U I. izd. 14 redaka teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. identično.]

94. Magnificat.

[U I. izd. 21 redak teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 10 redaka lit.]

95. manual.

[U I. izd. 38 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst + 1 redak lit. uputnica na članak **orgulje.**]

96. manubrij.

[U I. izd. 7 redaka teksta; u II. izd. tekst nije objavljen.]

97. matutin (matutinae).

[U I. izd. 7 redaka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identičan tekst i lit. nepotpisani.]

98. medijanta.

[U I. izd. 25 redaka teksta + 3 retka notnoga teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst bez lit.]

99. mehaničke orgulje.

[U I. izd. 18 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst bez lit.]

100. menzuralisti.

[U I. izd. 13 redaka teksta; u II. izd. identično.]

101. menzuralna muzika.

[U I. izd. 10 redaka teksta; u II. izd. identično.]

102. menzuralna notacija.

[U I. izd. 141 redak teksta + 29 redaka notnoga teksta + 23 retka lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst + 28 redaka lit.]

103. mijeh.

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst pod točkom **1.**]

104. miksoliđijski naćin.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 2 retka notnoga teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst bez lit.]

105. misa.

[U I. izd. 95 redaka teksta + 28 redaka lit.; u II. izd. 124 retka teksta + 8 redaka notnoga teksta + 39 redaka lit.]

106. misa za orgulje.

[U I. izd. 11 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 6 redaka lit.]

107. misal.

[U I. izd. 7 redaka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. 10 redaka teksta + 1 redak lit.]

108. miserere.

[U I. izd. 25 redaka teksta + 2 reda notnoga teksta; u II. izd. identičan tekst i notni tekst.]

109. missa parodia.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 8 redaka lit.; u II. izd. proširen članak pod naslovom **parodijska misa** potpisuje I. Ać. (Ivona Ajanović.)]

110. misterij (prikazanje, skazanje).

[U I. izd. 26 redaka teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 15 redaka lit.]

111. mješanice.

[U I. izd. 34 retka teksta + 3 retka notnoga teksta; u II. izd. postoji uputnica **mješanice** → **registri**, no članka pod tim naslovom nema. Vidi u ovom nizu Vidakovićev članak **registar** (*Prilog I. Nazivlje*, br. 130.)]

112. motet.

[U I. izd. 100 redaka teksta + 35 redaka notnoga teksta + 33 retka lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst + 52 retka lit.]

113. motetska pasija.

[U I. izd. 8 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 4 retka lit.]

114. mozarapsko pjevanje.

[U I. izd. 16 redaka teksta + 8 redaka lit.; u II. izd. 19 redaka teksta + 12 redaka lit.]

115. muzička paleografija.

[U I. izd. 53 retka teksta + 19 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst objavljen pod naslovom **paleografija, muzička.**]

116. ofertorij.

[U I. izd. 13 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 7 redaka lit.]

117. ordinarium missae.

[U I. izd. 13 redaka teksta + 7 redaka lit.; u II. izd. 15 redaka teksta + identična lit.]

118. organo pieno.

[U I. izd. 12 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst + 2 retka lit.]

119. organografija (organologia).

[U I. izd. 11 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst, osim što se u definiciji pojma potkrala pogriješna riječ *instrumenata* umjesto *orgulja* + 2 retka lit.]

120. orguljar.

[U I. izd. 22 retka teksta + 23 retka lit.; u II. izd. tekst pod naslovom **orguljari** 17 redaka bez lit.]

121. orguljaš.

[U I. izd. 38 redaka teksta + 16 redaka lit.; u II. izd. nema članka.]

122. orgulje.

[U I. izd. 179 redaka teksta (*Traktura, Sviraonik, Spojevi, Opseg, Svirale, Alikvoti i mješanice, Cescendo, Zvučni sastav, Povijest orgulja*) + 72 retka lit.; u II. izd. 120 redaka identičnoga teksta, osim što je pridodano poglavlje *Pročelje*, a ispuštena poglavlja *Zvučni sastav* i *Povijest orgulja*.]

123. orguljice.

[U I. izd. 13 redaka teksta; u II. izd. identično.]

124. oriscus.

[U I. izd. 7 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst i lit. bez potpisa.]

125. pedal.

[U I. izd. tekst pod točkom **2. Pedal u orguljama** 20 redaka; u II. izd. pod točkom **2. Orguljski p.** ...14 redaka + 2 retka lit.]

126. pneuma.

[U I. izd. 8 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst nije potpisan.]

127. pneumatske orgulje.

[U I. izd. 28 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. 24 retka teksta.]

128. pročelje orgulja.

[U I. izd. 8 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. gotovo identičan tekst od 10 redaka bez lit., objavljen u sklopu članka **orgulje**, knj. 3, str. 6.]

129. regal.

[U I. izd. 12 redaka teksta; u II. izd. proširen članak na 29 redaka potpisuje Ivona Ajanović (I. Ac.)]

130. registri.

[U I. izd. 173 retka teksta + 19 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst pod naslovom **registar** + 19 redaka lit.]

131. registriranje.

[U I. izd. 13 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst + 3 retka lit.]

132. responsorium + rezponzorij.

[U I. izd. pogreškom članak razbijen na dva naslova: 8 + 5 redaka teksta (prvi dio potpisan, drugi nepotpisan) + 1 redak lit.; u II. izd. identičan tekst pod naslovom **rezponzorij** 14 redaka + 1 redak lit., članak je potpisan.]

133. Rückpositiv.

[U I. izd. 8 redaka teksta; u II. izd. 10 redaka neznatno izmijenjena teksta.]

134. Sanctus.

[U I. izd. 9 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst + 6 redaka lit.]

135. Stabat Mater.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 3 reda notnoga teksta + 4 retka lit.; u II. izd. 24 retka neznatno izmijenjena teksta + 3 identična retka notnoga teksta + 6 redaka lit.]

136. stopa.

[U I. izd. 18 redaka teksta + 2 retka notnoga teksta; u II. izd. identičan tekst i notni tekst.]

137. suplirati.

[U I. izd. 8 redaka teksta; u II. izd. nema članka.]

138. svirale.

[U I. izd. 29 redaka teksta; u II. izd. članak objavljen kao poglavlje Vidakovićeve članka **orgulje**, knj. III., str. 6.]

139. sviraonik.

[U I. izd. 38 redaka teksta; u II. izd. 11 redaka teksta objavljeno u Vidakovićevu članku **orgulje**, knj. III., str. 6.]

140. štilac.

[U I. izd. 17 redaka teksta; u II. izd. identično.]

141. tira tutti.

[U I. izd. 9 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd., posluživši se i Vidakovićevim tekstom novi je članak napisala Ivona Ajanović (I. Ać) pod naslovom **tiratutti**.]

142. tonarius (tonar, tonarium, tonale).

[U I. izd. 9 redaka teksta + 1 redak lit.; u II. izd. identičan tekst + 4 retka lit.]

143. tonus lascivus.

[U I. izd. 9 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst nije potpisan.]

144. tonus peregrinus.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identičan tekst bez lit., nije potpisan.]

145. tractus.

[U I. izd. 14 redaka teksta + 2 retka notnoga teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. 19 redaka teksta + 2 identična retka notnoga teksta + 7 redaka lit.]

146. tremulant.

[U I. izd. 10 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst nije potpisan.]

147. turbae.

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst skraćen za 5 posljednjih redaka nije potpisan.]

148. tutti.

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. identičan tekst nije potpisan.]

149. unit organ.

[U I. izd. 12 redaka teksta; u II. izd. članak nije objavljen.]

150. valjak (crescendo-valjak).

[U I. izd. 17 redaka teksta; u II. izd. identično.]

151. voluntary.

[U I. izd. 11 redaka + 2 retka lit.; u II. izd. nov članak s osloncem na Vidakovićev potpisuje Branka Antić (B. Ać).]

152. zračnice.

[U I. izd. 9 redaka teksta; u II. izd. članak nije objavljen.]

153. zvučalo.

[U I. izd. 9 redaka teksta; u II. izd. članak nije objavljen.]

154. žaluzije.

[U I. izd. 8 redaka teksta; u II. izd. članak nije objavljen.]

II. Biografije

1. Ambrozije.

[u I. izd. 19 redaka teksta + 9 redaka lit., članak nije potpisan; u II. izd. identično, članak je potpisan.]

2. Andrić, Josip.

[U I. izd. 7 redaka teksta + 11 redaka popisa djela + 1 redak lit.; u II. izd. 10 redaka teksta + 13 redaka popisa djela + 2 retka lit.]

3. Arnold, Đuro.

[U I. izd. 20 redaka teksta + 6 redaka popisa djela + 5 redaka lit.; u II. izd. identično.]

4. Barlè, Janko.

[U I. izd. 16 redaka teksta + 4 retka popisa djela + 7 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst i popis djela, lit. proširena za redak.]

5. Bosanac, Franjo, (Franciscus Bossinensis).

[U I. izd. 93 retka teksta + 18 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst + 19 redaka lit.]

6. Brkanović, Ivan.

[U I. izd. 64 retka teksta + 20 redaka popisa djela + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 24 retka popisa djela + 9 redaka lit.]

7. Canjuga, Anselmo.

[U I. izd. 12 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

8. Casimiri, Raffaele.

[U I. izd. 38 redaka teksta + 6 redaka popisa djela + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

9. Cecilija, sv.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identično.]

10. Divnić, Frane (Franciscus Diphnicus).

[U I. izd. 22 retka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

11. Dugan, Franjo, st.

[U I. izd. 49 redaka teksta + 23 retka popisa djela + 5 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst i popis djela + 6 redaka lit.]

12. Fosić, Tarzicija.

[U I. izd. 8 redaka teksta + 2 retka popisa djela; u II. izd. identično.]

13. Grgičević, Atanazije.

[U I. izd. 33 retka teksta + 10 redaka popisa djela + 5 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst objavljen pod naslovom **Jurjević, Atanazije.**]

14. Grgur I Veliki.

[U I. izd. 29 redaka teksta + 4 retka lit.; u II. izd. identično.]

15. Hadrović, Stjepan.

[U I. izd. 12 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

16. Haibel (Heibel), Petrus Jakob.

[U I. izd. 15 redaka teksta + 6 redaka lit.; u II. izd. 11 redaka teksta + 6 identičnih redaka lit.]

17. Hajduković, Filip.

[U I. izd. 9 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

18. Hajko Mijo.

[U I. izd. 9 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. 7 redaka teksta + 4 retka popisa djela + 4 retka lit.]

19. Ivančić, Amando (Amandus Ivancic, Ivanczitz, Ivanschitz, Ivanschütz, Ivantzitz).

[U I. izd. 55 redaka teksta + 11 redaka popisa djela + 10 redaka lit.; u II. izd. 60 redaka teksta + 9 redaka popisa djela + 2 retka novih izdanja + 11 redaka lit.]

20. Ivanišić, Pero (pseudonim Pero Crnkovački).

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. identično.]

21. Ivšić, Matija.

[U I. izd. članak nije objavljen; u II. izd. 16 redaka + 2 retka lit.]

22. Jaić, Marijan.

[U I. izd. 14 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

23. Jelić, Vinko.

[U I. izd. 106 redaka teksta + 18 redaka popisa djela + 9 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst i popis djela + 11 redaka lit.]

24. Jeppesen, Knud.

[U I. izd. 11 redaka teksta + 22 retka popisa djela, članak nije potpisan; u II. izd. 12 redaka teksta + 41 redak popisa djela + 1 redak lit., članak je potpisan.]

25. Juratović, Josip.

[U I. izd. 17 redaka teksta + 7 redaka popisa djela + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

26. Jurjević, Atanazije.

[U I. izd. članak nije objavljen; u II. izd. 38 redaka teksta + 10 redaka popisa djela + 5 redaka lit.]

27. Kažotić (Casottus, Gazotti), Augustin.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 5 redaka lit.]

28. Kolander, Vatroslav.

[U I. izd. 15 redaka teksta + 10 redaka popisa djela + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

29. Kolb, Kamilo.

[U I. izd. 9 redaka teksta + 4 retka popisa djela + 1 redak lit.; u II. izd. 10 redaka neznatno izmijenjena teksta + 5 redaka popisa djela + 1 redak lit.]

30. Komnen, Vinko (Vincentius Comnenus).

[U I. izd. 8 redaka teksta + 2 retka lit.; u II. izd. identično.]

31. Kozinović, Lujza (Zorka).

[U I. izd. 8 redaka teksta + 4 retka popisa djela; u II. izd. tekst neznatno izmijenjen + identičan popis djela + 3 retka lit.]

32. Krajačević, Nikola.

[U I. izd. 21 redak teksta + 7 redaka lit.; u II. izd. identično.]

33. Križanić, Juraj (Georgius Krisanich, Crisanius Croata).

[U I. izd. 94 retka teksta + 7 redaka lit.; u II. izd. identično.]

34. Kuzmić, Vando.

[U I. izd. 10 redaka teksta + 3 retka lit.; u II. izd. identično.]

35. Lukačić, Ivan.

[U I. izd. 104 retka teksta + 8 redaka notnoga teksta + 15 redaka popisa djela + 15 redaka lit.; u II. izd. identičan tekst i notni tekst + 12 redaka popisa djela + 6 redaka popisa novih izdanja + 25 redaka lit.]

36. Mlinko, Josip.

[U I. izd. 11 redaka teksta; u II. izd. identično.]

37. Mocquereau, André, OSB.

[U I. izd. 35 redaka teksta + 12 redaka popisa djela + 8 redaka lit.; u II. izd. tekst i popis djela identični + 10 redaka lit.]

38. Sorkočević (Sorgo, Sorgoevich, Sijerkowinsky), Antun.

[U I. izd. 24 retka teksta + 8 redaka popisa djela + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst dopunjen s 5 redaka novoga teksta o ostalim članovima obitelji Sorkočević + 8 redaka popisa djela + 10 redaka lit.]

39. Sorkočević (Sorgo, Sorgoevich, Sijerkowinsky), Lukša (Luka).

[U I. izd. 39 redaka teksta + 7 redaka popisa djela + 3 retka lit.; u II. izd. identičan tekst + 10 redaka popisa djela + 3 retka popisa novih izdanja.]

40. Zaninović, Antonin.

[U I. izd. 15 redaka teksta + 17 redaka popisa djela; u II. izd. nov članak oslonjen na Vidakovićev potpisao Krešimir Kovačević (K. Ko.).]

Vidaković je za I. izdanje *Muzičke enciklopedije* napisao 154 potpisana članka iz područja crkveno-glazbenoga nazivlja, što iznosi 4019 redaka teksta, i 40 biografskih članaka, što iznosi 1136 redaka teksta. Autor je 194 članka (nazivlje i biografije), što iznosi ukupno 5155 redaka teksta. U II. izdanje cjelovito su preneseni tekstovi 157 članaka, manje preinake ili dopune doživjeli su tekstovi 31 članka, a s osloncem na Vidakovićev tekst preuređeno je i dopunjeno 6 članaka koje su potpisali drugi autori. Najviše su dopunjavani, odnosno ažurirani literatura uz članke i popis djela u biografskim člancima.

LITERATURA

- Ajanović, Ivona** (I. Ać): *Lešćan, Mato*. U: *Hrvatski biografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2013, sv. 8, str. 649–650.
- Ajanović, Ivona** (I. Ać): *Kuntarić, Marija*. U: *Hrvatski bibliografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2013, sv. 8, str. 407.
- Albe Vidaković. Život i djelo**. Priredio: Lovro Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, 1989, str. 1–181.
- Andreis, Josip**: *Sjećanje na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 77–78; [O Albi Vidakoviću]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 127–130.
- Bezić, Jerko**: *Doprinos Albe Vidakovića hrvatskoj etnomuzikologiji*. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 103–114.
- Bošković, Ivan**: *Moje sjećanje na izvedbu Missae Caecilianae u Dubrovniku godine 1954*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 79–80.

- Brkanović, Ivan:** *Moja sjećanja na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 80–81; [O *Albi Vidakoviću*]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 130–134.
- Cvetko, Dragotin:** *Neizpolnjena misel Albe Vidakovića. (Prispevek k biografiji)*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 81–83.
- Cvetko, Dragotin:** *Neispunjena zamisao Albe Vidakovića (Doprinos biografiji)*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 83–84.
- Dugan, Franjo:** *Koncert hrvatske crkvene glazbe. Sv. Cecilija*, 36 (1942), br. 5–6, str. 185–188.
- Fajdetić, Vladimir:** *Nekoliko uspomena na profesora Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 84–85.
- Fellerer, Karl Gustav:** *Erinnerung an Albe Vidaković – Sjećanje na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 86; [Vijest o smrti Albe Vidakovića ...]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 148–149.
- Galetić, Ljubomir:** *Muzikološki rad A. Vidakovića*. [Uz tekst objavljena]: *Bibliografija (uz petu obljetnicu smrti)*. Sveta Cecilija, 39 (1969), br. 3, str. 70–75, [sažetak na njemačkom].
- Galetić, Ljubomir:** *Pedagoško, organizatorsko i reproduktivno djelovanje Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 71–74, [sažetak na njemačkom]; Isto u *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 117–124.
- Galetić, Ljubomir:** *Doprinos Albe Vidakovića hrvatskoj pučkoj crkvenoj popijevci*. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 64–69.
- Haberl, Ferdinand:** *Albe Vidaković*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 87; [O *Albi Vidakoviću*]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 149–150.
- Kokić, Aleksa:** *Srebrno klasje*. Izdali školski drugovi Alekse Kokića, Subotica, 1962, str. 222.
- Korpar, Josip:** *Institut za crkvenu glazbu "Albe Vidaković" Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu*. Sveta Cecilija, 65 (1995), br. 1–2, str. 33–43, [sažetak na njemačkom].
- Kovačević, Marko (Ma. Ko.):** *Kokić, Aleksa (Aleksandar)*. U: *Hrvatski biografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2009, sv. 7, str. 481–482.
- Kuntarić, Marija:** *Bibliografija. (Djela; Studije, članci, osvrt; Osvrti, prikazi i članci o Albi Vidakoviću i njegovim djelima)*. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 155–172.
- Leščan, Mato:** *Skladateljski profil Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 53–59, [sažetak na njemačkom]; Isto u: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 45–63.
- Mačković, Stevan:** *Ulomci za povijest Subotice u 1925. godini*. U: *Godišnjak za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata. Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Subotica, 2011*, str. 123–154.
- Milanović, Anđelko:** *Albe Vidaković, uz 10. obljetnicu smrti*. Sveta Cecilija 45 (1975), br. 2–3, str. 37–38.
- Milanović, Anđelko:** *Pristup Vidakoviću, glazbeniku i čovjeku*. U *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 11–14.
- Muzička akademija u Zagrebu 1921–1981. Spomenica u povodu 60. godišnjice osnutka.** [Urednik: Koraljka Kos]. Muzička akademija, Zagreb, 1981, str. 283.
- Muzička enciklopedija.** (Glavni redaktor: Josip Andreis). Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1958–1963, I. izd., sv. 1 i 2.
- Muzička enciklopedija.** (Glavni urednik: Krešimir Kovačević). Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, 1971–1977, II. izd., sv. 1, 2 i 3.
- Njirić, Nikša:** *Sjećanje na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 88; [*Albu Vidakovića upoznao sam...*]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 134–135.

- Njirić**, Nikša: *Dopuna skladateljskog profila Albe Vidakovića na temelju uvida u nedovršeni oratorij "Tužba u hramu."* Sveta Cecilija, 65 (1995), br. 1–2, str. 26–32, [sažetak na njemačkom].
- Overath**, Johannes: *Erinnerung an Albe Vidaković – Sjećanje na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 88–89; [Sjećanje na Albu Vidakovića]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 150–152.
- Pettan**, Hubert: *Vrijeme i prilike u doba djelovanja Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 48–52, [sažetak na njemačkom].
- Pettan**, Hubert: *Vrijeme i prilike u doba djelovanja Albe Vidakovića*. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 31–42.
- Ruždjak**, Vladimir: *Sjećanje na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 90; [Sjećanje na Albu Vidakovića]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 135–138.
- Sekulić**, Ante: *Albe Vidaković (1913 [1914!] – 1965 [1964!])*. U: Književnost podunavskih Hrvata u XX. st. Sekcija Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog centra PEN-a za proučavanje književnosti u hrvatskom iseljeništvu, Zagreb, 1996, str. 304–313.
- Sekulić**, Ante: *Selo na raskrižju putova. Stoljetnica žedničke župe*. Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović*, Subotica, 2011, str. 147.
- Stahuljak**, Mladen: *Albina pažnja prema ljudima*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 91.
- Stanušić**, Marko: *Pjevanje i sviranje u Nadbiskupskoj gimnaziji i sjemeništu u Travniku*. Magnificat, 4 (2010), br. 8, str. 4–10.
- Szigeti**, Kilián: *Találkozás Albe Vidakoviccsal – Susret s Albom Vidakovićem*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 91–92; [U jesen godine 1938. ...]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 152–154.
- Temunović**, Josip: *Budanović, Lajčo (Ljudevit)*. Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, Hrvatsko akademsko društvo, Subotica, 2005. sv. 4, str. 2–5.
- Šaban**, Ladislav: *Sjećanje na Albu Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 93. [Po prirodi jednostavan i neposredan ...]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 142–143.
- Šemudvarac**, Marin: *Životni put Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 45–47, [sažetak na njemačkom]; Isto u: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 23–30.
- Širola**, Božidar: *Koncert hrvatske crkvene glazbe*. Nova Hrvatska, 2 (1942), br. 295, str. 8.
- Špralja**, Izak: *Kalendar zbivanja u životu i stvaralaštvu Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 40–42; Isto u: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 15–22.
- Šulek**, Stjepan: *Albe i ja*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 93–94; [Sjećanje na Albu Vidakovića]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 143–145.
- Tomašić**, Đuro: *Časopis Sv. Cecilija u III. razdoblju svog izlaženja*. Sveta Cecilija, 65 (1995), br. 1–2, str. 43–45.
- Zlatni jubilej Nadbiskupskog sjemeništa i Nadbiskupske velike gimnazije u Travniku 6. – 10. listopada 1932.** (Urednik: Josip Predragović). Pretisak. Hrvatsko kulturno društvo *Napredak*, Travnik, 1997, str. 82.
- Žganec**, Vinko: *Vidakovićevo proučavanje neumatskih kodeksa u Dalmaciji*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 68–70, [sažetak na njemačkom]; Isto u: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 93–99.
- Županović**, Lovro: *Izrazita dinamična osobnost. (Moje sjećanje na Albu Vidakovića)*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 94; [Prvi moj susret s Albom Vidakovićem ...]. U: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 146–147.

Županović, Lovro: *Rezultati, značajke i značenje muzikološkog rada Albe Vidakovića*. Sveta Cecilija, 45 (1975), br. 2–3, str. 60–67, [sažetak na njemačkom]; Isto u: *Albe Vidaković. Život i djelo*. Priredio: L. Županović. HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, str. 73–92.

**ALBE VIDA KOVIĆ: ON THE HUNDRE DTH ANNIVERSARY OF THE BIRTH AND
THE FIFTIETH ANNIVERSARY OF THE DEATH (1914–1964)**

Jasna Ivančić
Zagreb

ABSTRACT: The biography of Albe Vidaković, the composer and musicologist.

Keywords: *Albe Vidaković; church music; musicology*